

Ureja: glavni in odgovorni urednik Peter Gunčar in uredniški odbor, ki ga sestavljajo: Jože Javornik — predsednik, Miloš Štempihar — namestnik in člani: Marija Semen, Vida Žumer, Anica Rozman, Nežka Štefe, Tine Rojina, Drago Žvokelj, Boris Pertot. Tisk: ČP »Gorenjski tisk v Kranju«
LETO IX. — 31. I. 1966 — št. 1

tekstilec

VSEBINA

- 3 zlate in 5 srebrnih medalj za Tekstilindus
- Zaključno posvetovanje tekstilcev v Ljubljani
- Ekonomska propaganda — gospodarska nujnost
- O 10. seji CDS
- Ob prvi letošnji številki
- Kaj so in kakšne so tekstilne surovine?
- Poročilo plemenitilnice II o delu in dosežkih v letu 1965
- Letna izvršitev osnovnega plana in podatki za mesec december
- Beljenje bombaža v belilnici
- Seminar v Bašlju
- Vtisi o prijateljskem mestu OLDHAM
- Leteči čolnik
- Modne silhuete spomladi 1966
- Kako bo letos izhajal Tekstilec
- Sporočilo komisije za ocenjevanje predlogov AKCIJA — »PREDLAGAM«
- Dodatek za borce (pred 9. septembrom 1943!)
- Obvestilo o prodaji osebnega vozila OPEL REKORD

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

3 zlate in 5 srebrnih medalj za Tekstilindus

Leto je minilo in zopet so se odprla vrata Gospodarskega razstavišča v Ljubljani. Tokrat za XI. sejem konfekcije, modnih tkanin, pletenin in usnjarskih izdelkov. Sejem je bil od 15. do 23. januarja 1966.

Letošnji sejem je bil eden najobsežnejših tako v pogledu razstavljalcev, kakor tudi razstavljenega blaga, saj je Gospodarsko razstavišče prodalo svoje razstavne prostore do zadnjega mesta.

Pestrost in kvaliteta razstavljenih izdelkov je bila po mnenju obiskovalcev na evropskem nivoju. Sejem je bil resnično bogato založen z vsemi vrstami tekstilnega blaga, bombažnimi tkaninami — tiskanimi in pestro tkanimi, volnenim blagom, sintetičnimi tkaninami, usnjarskimi izdelki in drugimi modnimi novostmi, ki so po kvaliteti, asortimentu, uspehah in kreacijah zadovoljile tudi najbolj zahtevni okus.

Tudi naše podjetje je poslalo na ocenitev nekaj izdelkov in prejelo zanje 8 medalj, od tega 3 zlate in 5 srebrnih. Vsega skupaj je bilo podeljenih 265 medalj, od tega 79 zlatih, 127 srebrnih in 59 bronastih, in to med 142 razstavljalcev. Zlate medalje so pripadle sledečim

naših artiklom: (nekateri lahko vidite tudi na sliki, žal samo v črno beli tehniki, medtem ko v originalnih barvah izgledajo mnogo bolj živahni):

- 1. art. 176 — satinet — Clandia
- šir. 80 cm — ki je bil izdelan v (Dalje na 3. strani)

Zaključno posvetovanje tekstilcev

Zaključki in problematika, ki je bila nakazana na posvetovanju oblačilnih strok.

TEKSTILNA INDUSTRIJA

(Posvetovanje: bombažne, trikotažne in konfekcijske skupine)

— Uspešno vključevanje tekstilnih proizvodov na zunanje tržišče, uvajanje specializacije in avtomatizacije ter ožje kooperacijsko sodelovanje med podjetji zavisi predvsem od oskrbe z ustreznimi surovinami.

Ker dosedanji sistem oskrbe (preko »Matresa«) tem predpogojem ne ustreza, je nujno proučiti in zagotoviti sistem, v katerem bodo imeli predelovalci večji vpliv pri nabavi surovin.

— Za večjo produktivnost in boljše izkoriščanje kapacitet v tekstilni stroki je treba pristopiti k specializaciji proizvodnje. Uvajanje specializacije naj se izvede najprej v bombažnih predilnicah. Po rešitvi vprašanja specializacije v predilnicah naj sledi specializacija v tkalnicah in plemenitilnicah.

Zbornica naj skupno s PZ tekstilne industrije aktivno sodeluje v izvajanju tega programa.

— Rentabilnejši izvoz tekstilne industrije narekuje izvažanje čim bolj obdelanih in oplemenitenih proizvodov. V zvezi s tem se odpira ponovno nerešeno vprašanje tesnejšega sodelovanja tekstilne industrije in konfekcije. Zbornica naj v sodelovanju s poslovnim združenjem tekstilne industrije prouči vse probleme ter izvede skupno posvetovanje proizvajalcev

bombažnih tkanin in konfekcije, za boljše medsebojno sodelovanje.

— Novi pogoji gospodarjenja (z ukinitvijo prometnega davka) zapostavljajo proizvodnjo otroške konfekcije nasproti proizvodnji konfekcije za odrasle.

Zbornica naj izposluje rešitev tega problema, ki je bil predložen v reševanje zvezni gospodarski (Dalje na 4. strani)

Ekonomska propaganda — gospodarska nujnost!

Eden najvažnejših faktorjev, ki zelo močno vpliva na uspešno prodajo, je brez vsakega dvoma pravilna EKONOMSKA PROPAGANDA.

V prvih povojnih letih ekonomska propaganda ni bila potrebna, saj so podjetja z lahkoto prodala vse svoje izdelke. V današnjem času, ko je tržišče že nasičeno z določenimi izdelki in zato zahteva le kvalitetno najboljše in obenem tudi najcenejše, pa postaja učinkovita ekonomska pro-

paganda nujno potrebna, če naj podjetje prosperira, če naj uspešno tekmuje z domačimi sorodnimi podjetji in tudi z raznimi proizvajalci iz inozemstva, katerih izdelki se vedno bolj uveljavljajo tudi na našem tržišču, pač zaradi svoje kvalitete in nizke cene. V takih okoliščinah ni več možno shajati brez omenjene ekonomske propagande.

Eno takih podjetij, ki se bo moralo v prihodnje boriti za svoj obstoj je tudi naše. Čeprav dobro vemo, da imamo danes v Jugoslaviji že več tekstilnih podjetij, ki v vsakem oziru lahko uspešno tekmujejo z našim, čeprav nas dejstva opozarjajo, da le težko izvršujemo vsakoletni plan prodaje na domačem tržišču (da ga sorodna podjetja bolj uspešno!), se vendar še vedno nismo odločili za organiziranje oddelka, ki bi uvedel in začel izvajati ustrezno obliko ekonomske propagande. Vse, kar smo doslej v tej smeri naredili je, da objavljamo v sobotnih številkah DELA majhen oglas, ki nič ne pove in nič ne predstavlja, da smo dalje imeli dvakrat po dve minuti reklame na televiziji, da smo končno dali še nekaj oglasov v druge časopise, ki so šli mimo brez vsakega učinka.

Takšno pasivnost si po mojem mišljenju danes smejo privoščiti le še monopolna podjetja, nikakor pa ne tekstilno podjetje, ki ga obkrožajo tako močni in naprednejši konkurenti.

Ker je čas, da pomislimo na to nujnost tudi v našem podjetju, bom skušal povedati, kaj sploh je ekonomska propaganda, kaj vse le-ta obsega in kako z njo začeti, da bo kar najhitreje rodila uspehe.

Kaj je torej ekonomska propaganda? (v nadaljevanju »EP«)

»EP« je vsaka akcija, s katero je možno — neposredno ali posredno — povečati in pospešiti prodajo proizvodov. Le-to je možno doseči z vplivanjem na mišljenje, mnenje, želje, navade in potrebe potrošnika. Tak vpliv pa lahko dosežemo neposredno ali posredno, pri posamezniku ali večji skupini. Uspešna ekonomska propaganda je zato nevidna, vendar trdna vez, ki veže potrošnika in proizvajalca, ki prinaša želje in potrebe in vrača proizvode, izdelane na osnovi teh (Dalje na 2. strani)

COLOR — saten filmski, srebrna medalja

Pred sejamskimi dnevi je bila v Ljubljani tudi posebna komisija za ocenjevanje eksponatov »Mode 66«. To komisijo je organiziral Center za sodobno oblačenje in opremo.

O 10. SEJI CDS

Na tej seji sta bili zanimivi samo dve točki dnevnega reda, in to:

4. Poročilo o poslovanju Poslovnega združenja

5. Poročilo koordinacijske komisije o delitvi osebnih dohodkov v letu 1966.

Poročilo o PZ je povedal glavni direktor Rudi Polak. V nadaljevanju navajam nekaj važnejših podatkov:

Od ustanovitve leta 1963 (9 članov) se je število članov zvišalo na 35 v letu 1965. Poleg predstavnikov bombaža, so se vključili še predstavniki volne, konfekcije, trikotaže itd.

Poleg doslej glavne dejavnosti UVOZ-IZVOZ bo prevzelo PZ tudi KOORDINACIJO IN KOOPERACIJO PROIZVODNJE članov PZ. V ta namen že ima PZ svoj analitski sektor, vendar potrebujejo za

(Dalje na 5. strani)

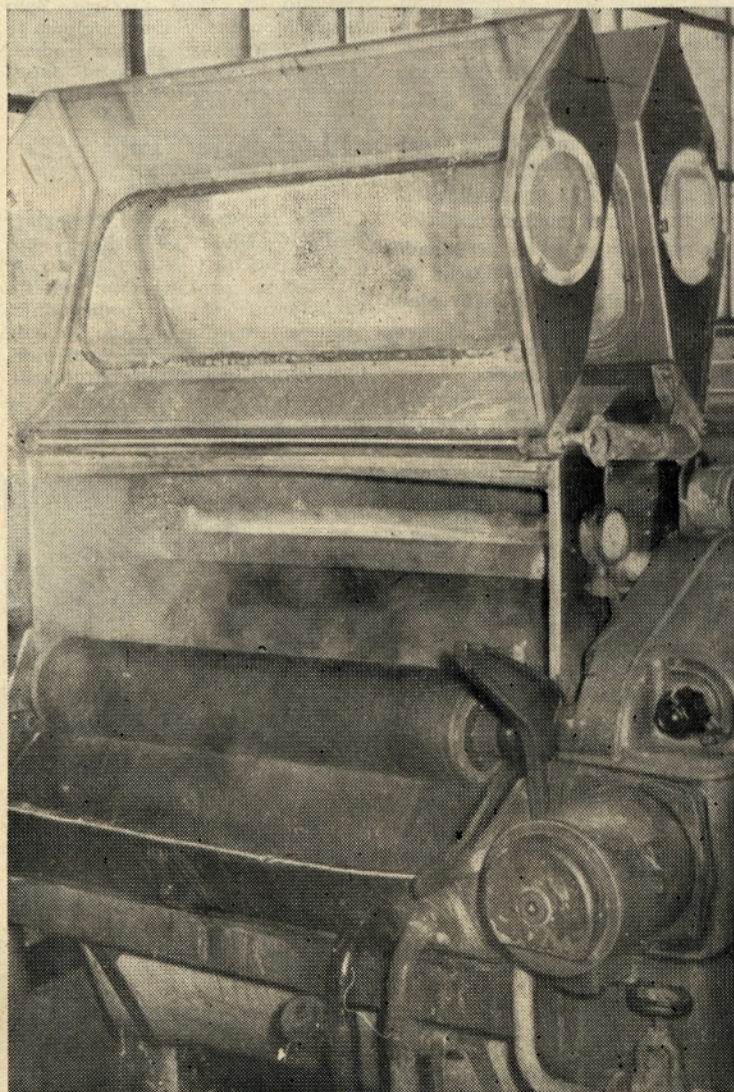
Ob prvi letošnji številki

Uspešne rasti in izpopolnjevanja delavskega samoupravljanja si ne moremo zamišljati brez načrtnega razvijanja vseh oblik informiranja. Kolektiv mora biti sproti in učinkovito seznanjen z vsemi zadevami, ki so pomembne za poslovanje podjetja. To informiranje pa ne sme biti površno, ampak dosledno in vsestransko. Proizvajalce je treba tekoče in na razumljiv način seznanjati s poslovanjem podjetja, z načrti, uspehi in neuspehi. S tem opravljamo tudi pomembno izobraževalno nalogo. Čim širša in globlja bo razgledanost članov kolektiva, tem aktivnejše bo njihovo sodelovanje. Z razgledanostjo pa bo hkrati rastla

tudi njihova zrelost. Morda je prav slaba informiranost vzrok, da so naši delavci pri raznih razpravah na sejah samoupravnih organov tako pasivni ali pa nestvarni.

Velik pomen ima informiranje tudi za vodilni strokovni kader. Če bodo morali strokovni delavci sproti seznanjati kolektiv o delu na svojem področju bodo pri svojem delu zaradi tega čutili večjo osebno odgovornost. Žal je uredniški odbor v vsem poslovnem letu 1965 prejel prav od strokovnih služb najmanj prispevkov, pa tudi od večine ekonomskih enot ni bilo veliko prispevkov niti o uspehih niti o težavah. Le dve enoti sta

(Dalje na 5. strani) Stroj za barvanje tkanin — jigger

Letna izvršitev osnovnega plana in podatki za mesec december

PREDILNICA I

Ta enota je dosegla decembra v ef. kg 95,8%, v baznih kg pa 97,1%. Kumulativno oziroma letna izvršitev pa je v ef. kg 97,9% in v bb. kg 99,6%. Predilnica I torej svoj letni plan ni izvršila niti v ef. kg niti v baznih.

PREDILNICA II

Decembra je ta enota dosegla v ef. kg 108,5, v bb. kg pa 99,5%. Njeni letni dosežki pa so v ef. kg 103,3% in v bb. kg 96,0%. Ta enota je torej izvršila svoj letni osnovni plan v ef. kg, v bb. kg pa je ostala izpod plana.

Decembra je ta enota dosegla zelo lepe uspehe zato, ker je bila dobra preskrba z bombažem, obenem pa ni bilo tolikšnih menjav, kot prejšnje mesece.

Skupaj sta predilnici dosegli: decembra v ef. kg 99,9% in v baznih 98,0%, letna izvršitev pa znaša v ef. kg 99,7% in v bb. kg 98,5%. V ef. kg je tako plan predilnic praktično dosežen, v bb. kg pa le 1,5% nižji.

TKALNICA I

Decembra je naredila ta enota 94,3% v tm in 103,1% v votkih, svoj letni osnovni plan pa je izvršila v tm 96,6% in v votkih s 102,5%.

TKALNICA II

V decembru ima v tm 86,3% in v votkih 87,7%. Letno pa v tm 87,9% in v votkih 90,1%. Ta enota je torej ostala precej pod planiranimi količinami.

SKUPAJ sta tkalnici dosegli: decembra 91,8% v tm in 97,7% v votkih, letno pa 93,9% v tm in 98,1% v votkih.

V obeh tkalnicah je bila preskrba s prejo v redu, deloma zato, ker sta predilnici obratovali tudi v prostih sobotah, deloma je pa bila boljša tudi nabava preje iz tujih predilnic.

TKALNICA II ima nižje rezultate zato, ker so nadaljevali z odstranjevanjem revolverskih stavet, dočim niso uspeli montirati vse prispele Picanole.

PLEMENITILNICA I

Decembra je ta enota izvršila svoj plan tako v tm kakor tudi v m². V procentih je to: 104,0% v tm in 109,0% v m². Svoje letne obveznosti pa ta enota ni izvršila, saj ima v tm samo 94,1% in v m² 92,8%. Če pa upoštevamo usluge, ki jih je ta enota naredila, potem je izvršila svoj letni plan v m², v tm pa bi bila okrog 3% pod izvršitvijo.

PLEMENITILNICA II

Tudi ta enota je decembra plan prekoračila, in to: v tm za 2,9% v m² pa za 2,6%. Letno pa ima ta enota v tm 93,1% in v m² 92,8%. Tudi za to enoto velja, da je plan izpolnila v tm in v m², če upoštevamo izvršene usluge. Kvaliteta v tej enoti pa je decembra za 9% nižja, kot je bila

novembra, to pa zato, ker je imela enota v proizvodnji veliki zahtevnejši tkanin, obenem pa je dodelala tudi neregularne tkanine, ki so ostale iz prejšnjih mesecev.

PRODAJA TKANIN

Ce upoštevamo, da imajo meseca decembra veletrgovine in konfekcija inventure, potem je prodaja v lanskem decembru potekala kar v redu, čeprav plan prodaje ni bil dosežen. Manj razveseljiv pa je podatek o letni izvršitvi plana prodaje, ki izgleda takole:

Realizacija po metraži . . . 87,4 %
Realizacija po vrednosti . . . 86,3 %
Planirane cene . . . . . 98,8 %

Eden glavnih vzrokov slabe prodaje so bile zamrznjene cene meseca aprila 1965 in zmanjšani krediti za trgovine. Določen problem v prodaji pa povzroča kvaliteta naših izdelkov, roki in prekomerno izdelane tkanine.

Zaradi nezadovoljive prodaje, so seveda narasle tudi zaloge tkanin, ki so kar visoke.

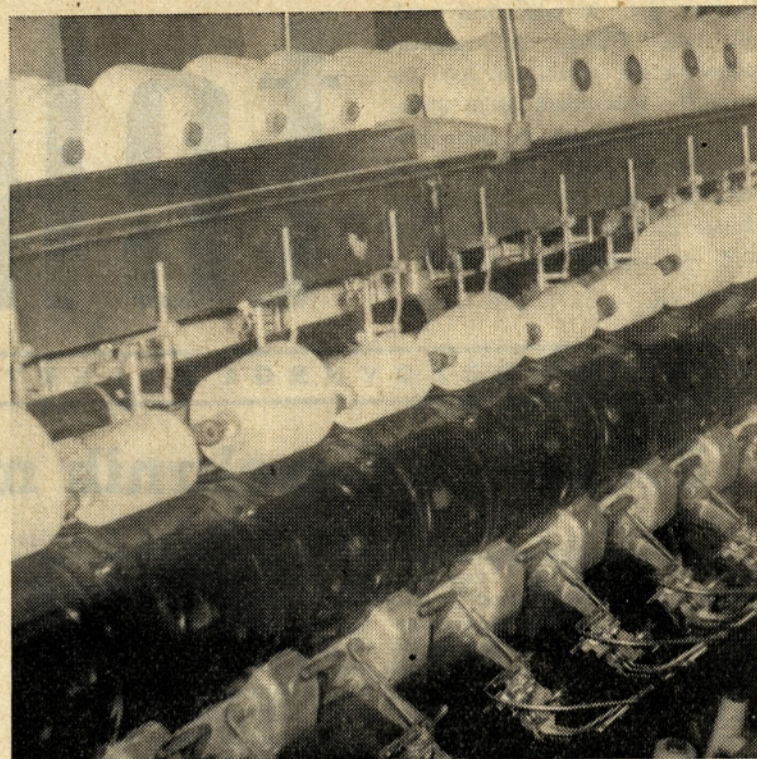
IZVOZ

V letu 1965 smo izvozili z direktnim izvozom 8.017.223 tekočih metrov tkanin ali 7.103.763 kvadratnih metrov, kar znese vrednostno 1.970.650 dolarjev. Preko konfekcijskih podjetij pa smo izvozili 844.992 tekočih metrov oziroma 687.523 kvadratnih metrov tkanin v vrednosti 213.218 dolarjev. Poleg tega smo izven plana izvozili preko konfekcije še 992.746 tekočih metrov (893.472 m²) kar predstavlja po vrednosti 411.990 dolarjev.

Skupno je bilo tako izvoženih 9.854.962 tekočih ali 8.684.758 kvadratnih metrov tkanin v vrednosti 2.595.858 dolarjev. Glede na navedene količine smo svoje letne obveznosti presegli takole:

(Dalje na 5. strani)

Previjalni stroj v tkalnici I

Ekonomska propaganda - gospodarska nujnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

želja in potreb. Takšen odnos jamči zadovoljstvo potrošniku in proizvajalcu.

Kakšne so prednosti ekonomske propagande?

- Nudi potrošniku ali kupecu vse tisto, kar išče, želi in potrebuje.
- Aktivira zaspale želje in vzpodbuja potrošnika na akcijo.
- Obvešča koristnike o novih dosežkih proizvajalcev.
- Regulira proizvodnjo na osnovi analize tržišča.
- Vpliva na dvig kvalitete in na praktično ter estetsko opremo proizvodov.
- Vpliva na spreminjanje že ustaljenih običajev in navad.
- Povečuje proizvodnjo in tako omogoča zniževanje stroškov in lahko tudi cen.
- itd.

Na čem temelji uspešnost ekonomske propagande?

- 1) na proučevanju tržišča (analiza tržišča, proizvodov, potrošnika),
- 2) na kvalitetni proizvodnji,
- 3) na pravilni politiki prodaje,
- 4) na pravilni izbiri propagandnih sredstev in posrednikov,
- 5) na izdelavi in izvedbi plana ekon. propagande,
- 6) na pravilno izbranem osebu za izvajanje propagande,
- 7) na analizi uspehov ekonomske propagande v preteklih obdobjih.

Proučevanje tržišča

Mnoge statistike dokazujejo, da je proučevanje tržišča nujno in zelo koristno, ker omogoča proizvajalcu večjo in ekonomičnejšo prodajo in večkrat povzroči tudi izboljšanje kvalitete izdelkov.

Vemo torej, da je osnovni cilj in naloga »EP«, da s svojimi sredstvi poveča prodajo, in da obenem tudi zadovolji željam in potrebam potrošnika. Če hočemo to resnično doseči, potem moramo te želje in potrebe tudi poznati oziroma ugotoviti. Vse to pa dosežemo s pravilnim proučevanjem tržišča, ki obsega: proučevanje potrošnika, proučevanje proizvoda na tem tržišču in končno še samo tržišče v ožjem smislu. Dobra analiza brez dvoma omogoča načrtno proizvodnjo ustreznih artiklov, ki bodo šli v prodajo in bodo obenem potrošnika tudi zadovoljili.

Vzporedno z analizo tržišča je seveda treba proučiti tudi trgovsko mrežo (veletrgovine in maloprodajne trgovine), ker tudi te močno vplivajo na potek prodaje. Zelo važen moment v tem pogledu je osebni stik proizvajalca s trgovci, ker je prav od njih možno dobiti zelo koristne predloge in podatke.

Planiranje »EP« (pod točko 5)

»EP« je sestavni del gospodarjenja v vsakem podjetju — vsaj morala bi biti! Njeno mesto je popolnoma enakovredno ostalim funkcijam, kot so: proizvodnja, prodaja itd. Razumljivo je, da zahteva zato tudi »EP« svoj plan, ki mora biti izdelan v podrobnosti.

Osnovni smisel takega plana je uvesti tak sistem ekon. propagan-

de, ki bo za izvedbo zahteval kar najmanjša sredstva in bo dal ustrezen učinek, torej povečanje prodaje in možnost nadaljnjega razvoja »EP«. Dober plan lahko prihrani veliko denarja in obenem zanesljivo jamči za večji uspeh, kot če bi neplansko porabljali sredstva za neučinkovito propagiranje, predvsem preko posrednikov. Razume se, da mora plan vsebovati tudi natančen pregled o izvršitvi nalog in tudi o uspehih posameznih sredstev »EP«. Kot osnovo za plan je treba vzeti analizo tržišča. Osnovne naloge takega plana so:

- Na osnovi analize tržišča in plana proizvodnje je treba predvideti najuspešnejša propagandna sredstva.
- Doseči največji učinek s čim manj sredstvi.
- Z načrtnimi in pravočasnimi akcijami zagotoviti uspešno prodajo.
- Z vsemi propagandnimi sredstvi mora stremeti za tem, da prepriča potrošnika in trgovca, da so proizvodi podjetja kvalitetni, moderni in vredni nakupa.

Propagandna sredstva — (točka 4)

Propagandna sredstva so zelo številna in različna, in sicer:

- oglas
- prodajno propagandna
- direktna
- reprezentančna
- zunanja
- projekcijska
- zvočna
- ostala

Oglas

je eden najvažnejših propagandnih sredstev. Oglas je lahko enobarven ali večbarven, serijski (večkrat objavljen), v obliki reportaže, komični, sestavljen samo iz teksta, kombiniran s slikami itd.

Prodajno-propagandna sredstva

To so sredstva, ki jih stalno uporabljamo za normalno poslovanje podjetja. Njihova vsebina je običajno prodajno — poslovnega značaja.

To so: dopisi, ovojnice, poslovna karta (le-ta vsebuje izdelke, ki jih

podjetje proizvaja in popoln naslov podjetja), garancijska pisma, cenik.

Direktna propagandna sredstva so:

— propagandno pismo, dopisna karta, lepak, prospekt, katalog, brošure, revije.

Reprezentančna propagandna sredstva

— vabilo, čestitka, koledarji, notesi, darila.

Zunanja P-S

— propagandne plošče, baloni, stolpi, itd.

Projekcijska P. S.

- Diapozitivi,
- dia filmi
- črno-beli film,
- risanke
- televizija.

Akustična P. S.

— propagandna pesem, igra (preko radia), govori, predavanja.

Ostala

— komercialna fotografija, nagradni razpisi, albumi, vzorci.

Kvalitetna proizvodnja (točka 2)

Razumljivo je, da bo ekonomska propaganda uspešna in trajne vrednosti le tedaj, če bo propagirala dejstva, se pravi: podatke o kvaliteti, možnosti nakupa in cene, kakršne resnično so. Propagiranje neresničnih lastnosti izdelkov in ostalih okolnosti bo v večini primerov uničilo zaupanje potrošnika. Tako napako je potem zelo težko popraviti, ker to zahteva daljše obdobje, velike napore in velika finančna sredstva.

Jasno je, da bo »EP« uspela le tedaj, če jo bodo izvajali dovolj sposobni ljudje in če bo imela, kot rečeno, dovolj finančnih sredstev na razpolago.

Razumljivo je tudi to, da je že za začetek potreben študij o načinu in sredstvih propagiranja, ker bo od začetka v veliki meri odvisen uspeh in nadaljnji razvoj odd. »EP«.

Več o samem proučevanju tržišča, o planiranju »EP« in o propagandnih sredstvih pa boste brali v prihodnjih številkah.

P. G.

Uredništvu časopisa!

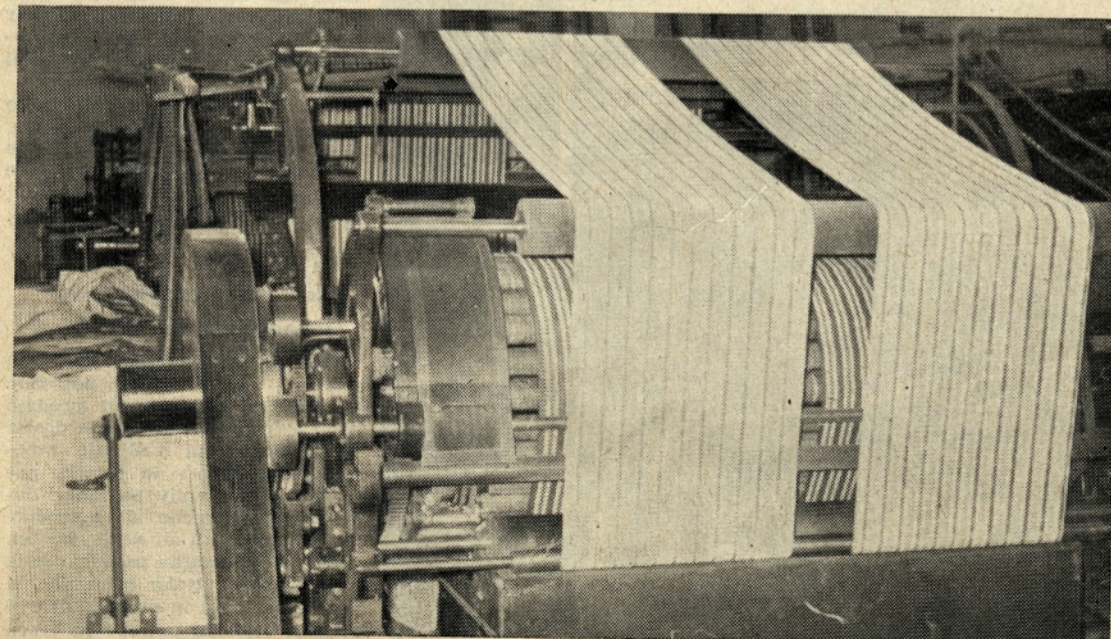
V novembrski številki Tekstilca je bilo objavljeno v članku »Varčevanja ne bi smeli zanemarjati!« tudi naslednje:

»Pogosto vidim mizarje, da uničujejo zaboje, ki so še celi in potrebni le majhnega popravila.«

Bolj pametno bi bilo, če bi pisec članka, ki je videl zabojarje, da razbijajo skoraj dobre zaboje, vprašal, če jih je sploh možno popraviti oziroma v kakšne namene bodo porabili omenjeni les. Beseda razbiti namreč daje dve možnosti: razbiti-uničiti ali pa varčno razbiti odnosno razdreti zaboje in les uporabiti za nove zaboje. Da bo pisec članka bolj na tekočem, bom navedel nekaj podatkov: od 1. 2. 1962 pa do 30. 11. 1965 je bilo porabljenega starega lesa 189.608 m³ in to:

85.230 m³ za izdelavo novih zabojev,

(Dalje na 4. strani)

Stari kosmatilni stroji v plemenitilnici

Kaj so in kakšne so tekstilne surovine?

Pri nakupu tekstilnega blaga ali oblačil slišimo, da je tkanina iz čiste volne, bombaža, svile — ali da vsebuje blago, poleg navedenih tekstilnih surovin, še celično volno (celvole) ali sintetična vlakna. Dobi se tudi blago, izdelano samo iz celične volne ali sintetičnih vlaken. Ker je izbira tekstilnih surovin velika in večkrat ne vemo kaj je eno in kaj je drugo, se boste v naslednjih vrstah seznanili z najvažnejšimi tekstilnimi surovinami, katere uporabljamo pretežno za izdelavo tkanin za naše vsakodnevne potrebe.

Tkanine in pletenine so sestavljene iz niti, ki jih predemo iz vlaken. Vlakna nam nudita narava in kemija. Razlikujemo dve veliki skupini tekstilnih surovin, in to:

I. NARAVNE VLAKNINE IN II. UMETNE ALI KEMIČNE VLAKNINE

Naravne vlaknine pridobivamo:

- a) iz rastlin (bombaž, lan, konoplja)
- b) od živali (volna, žima, svila)
- c) iz rudnin (azbest, steklo, kovine)

Umetne vlaknine izdelujemo po zelo zapletenih kemičnih postopkih. Odvisno od surovine, ki jo uporabljamo za izdelavo teh vlaken, razlikujemo:

- a) celično volno (nem. celvrole), izdelano iz celuloze, ki jo vsebuje les, slama in podobno,
- b) sintetična vlakna, izdelana iz kemičnih snovi, ki jih pridobivajo iz premoga, apna, soli itd.

I. NARAVNE VLAKNINE

a) Rastlinske vlaknine

— **BOMBAŽ.** Kot najvažnejšo rastlinsko tekstilno surovino smatramo bombaž, ki je od vseh tekstilnih vlaken najbolj razširjen. Okoli 60% vseh uporabljenih tekstilnih surovin na svetu je namreč še vedno bombaž. Ker tudi v naši tovarni tkemo pretežno blago

iz čistega bombaža, bo o njem zanimivo zvedeti kaj več.

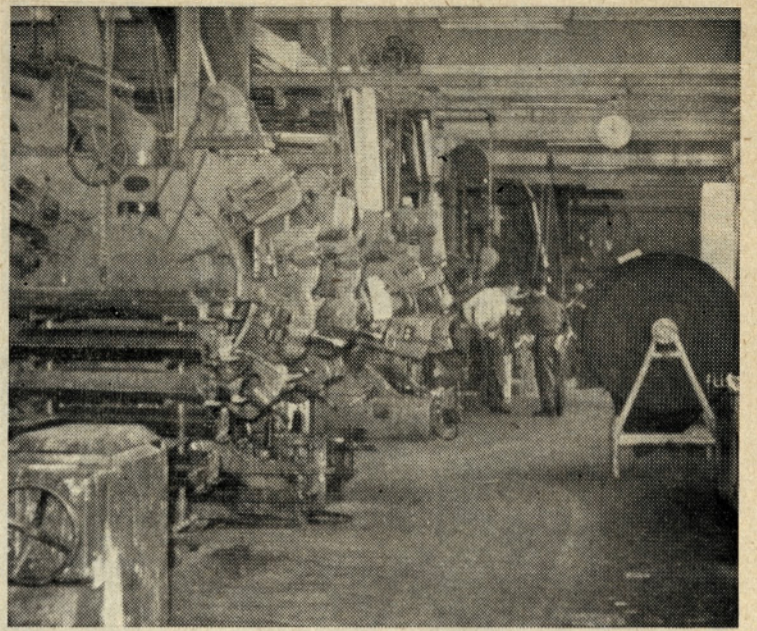
Že pred tisočletij je bil bombaž poznan v Indiji, Kitajski, Perziji, Arabiji in Egiptu. Danes ga gojijo v vseh vročih predelih naše zemeljske oble. Veliki nasadi so v južnih krajih Sovjetske zveze, največ bombaža pridelujejo v južnih provincah Severne Amerike (Georgia, Virginija, Luizijana, New Orleans, Teksas) v Srednji Ameriki (Domingo, Barbados, Kuba, Portoriko) in v severnem delu Južne Amerike (Brazilija, Gvajana, Kolumbija, Peru). V Evropi raste bombaž v Španiji, Turčiji in pri nas v Makedoniji.

Bombažna vlakna rastejo na semenskih zrnih bombaževca, ki raste kot zel do 1 m višine, kot grmič do 2,5 m ali kot drevo do 6 m. Zrna v plodu so porasla z belkastimi, rumenkastimi ali rjavkastimi vlakni, ki pri dozorevanju

tvorijo kobiljaste kosmiče. Te kosmiče ročno ali strojno obrabijo. V takem stroju za odzrnevanje (agreniranje) odstranijo semenska zrna. Vlaknate kosmiče stiskajo (pretežno) v štiroglate bale, ki tehtajo od 100 do 350 kg. Bale ovičejo s ceneno juto ali kokosovimi mrežami in jih prevežejo z železno žico ali trakovnim železom. Velika trgovska in transportna podjetja prevzamejo pakirane in po kakovosti sortirane bale ter jih razpošiljajo (prodajajo) predilnicam po vsem svetu. Iz odpadnega semena se stiska olje za izdelavo margarine, sveč, mila. Iz semenskih luščin meljejo krmo ali gnojilo.

Kakovost bombažnih vlaken se določijo po dolžini, tankosti, kodravnosti, jakosti, prožnosti, mehkoobi, barvi, čistoči in sijaju. Značilna sta svedrast zavoj in enakomernost bombažnih vlaken. Po kakovosti

(Dalje na 5. strani)

Pogled na rolo-tiskarske stroje

3 zlate in 5 srebrnih medalj za Tekstilindus

Poleg 3 zlatih medalj je prejelo podjetje še 5 srebrnih in to za karo popelin iz Helance, za 2 satineta s filmskim tiskom, za katera so bili deseni kupljeni od ateljeja Tekstilnega instituta v Ljubljani in za 2 popelina iz česane preje,

potiskana z rolo tiskom. Vzorca za ta desena so bili izdelani v vzorčnem ateljeju Tekstilindusa.

Ob priložnosti sejma Mode 1966 je bila v Ljubljani v festivalni dvorani vsak večer tudi modna revija, ki je pokazala »novi val« mod-

nega kreatorstva pri nas. Poleg raznih domačih podjetij in tekstilnih tovarn sta na letošnji modni reviji sodelovali tudi dve inozemski podjetji, in sicer: Rhodiatocce iz Milana in Vereinigte Glanzstoff fabrik iz Wuppertala. Sodelovali sta z modno konfekcijo iz raznih umetnih in sintetičnih tkanin.

Tudi naše podjetje je sodelovalo na modni reviji s 13 modeli iz našega blaga. Med njimi je bilo tudi 5 modelov iz tkanin, za katere smo prejeli zlate oz. srebrne medalje. Ostalih 8 modelov je bilo še iz naše sintetične, pestrotkanih popelina, filmsko tiskanih popelina in satinetov ter ene strukturne tkanine za poletno obleko.

Modna revija je bila res pestra in živahna — nekatere kreacije naših modelov so bile kar preveč smeje, vsaj za povprečnega potrošnika. Mnogo je bilo novega v desenh, artiklih, novih modnih barvah, kreacijah in kombinacijah, tako, da je naš ženski svet lahko našel mnogo idej in vzpodbud za dopolnitev svoje garderobe za sezono 1966.

A. B.

Poročilo plemenitilnice II O POSLOVANJU V LETU 1965

Izvrševanje proizvodnega plana za:	9 mesecev	11 mesecev	
planirano mtr.	9,440.100	11,571.800	brez
izvršeno mtr.	8,705.359	10,666.891	uslug
planirano m ²	8,428.900	10,332.200	brez
izvršeno	7,730.229	9,495.842	uslug
	91,71 %	91,91 %	
izvršeno	8,642.673	10,621.018	z uslu-
	102,53 %	102,80 %	gami
Stvarnih uslug m ²	1,375.639	1,755.107	
preračunanih uslug m ²	912.444	1,125.176	
Faktor za preračun uslug je 52 m ² , izdelavnih v 1 uri.			

Iz podatkov, ki smo jih navedli, je vidno, da za izvršenje plana nismo imeli dovolj lastnih tkanin, vendar smo z uslugami plan preslagali. Usluge smo dobili v dovoljni količini in primerne tkanine za predelavo v obratih plemenitilnice II. To pa ne velja za uslogo za podjetje Pazinka-Pazin, art. Duck širine 145 cm, katerega teža je bila 350 g za tm. Pri tem artiklu smo poskušali s predelavo, vendar so bili motorji na strojih zaradi prevelike teže tkanine preobremenjeni. Zato smo opustili nadaljno predelavo.

Asortiment je bil v 9 mesecih izvršen 81,35%. Za 11 mesecev pa assortment nismo upoštevali, ker izvršenje v 23 dneh meseca novembra ni realno napram planiranim 20 dnev.

Asortiment je bil zaradi objektivnih težav razmeroma nizek. Odvisen je od tega, kako ga izpolnjuje tkalnica, pa tudi od dispozicij komercialne. Večkrat nastopi primer, da je določeni artikel v tkalnici planiran in izdelan, pravitako bi bil izdelan, pravitako bi bil izdelan v plemenitilnici, pa zaradi nepravočasne komercialne dispozicije ostane v nedovršeni proizvodnji.

Med težave, ki nastopajo pri izvrševanju plana in assortimenta, spada tudi apretiranje tkanin s permanentnimi apreturami. Na tržišču je povpraševanje po teh tkaninah vedno večje. Konfekcije se zanimajo skoraj izključno za take tkanine. V naši plemenitilnici izdelujemo dva artikla (art. 16 in art. 901), za katera je predvidena permanentna apretura. Zaradi neprimerne strojne opreme v plemenitilnici II apretira ta dva artikla plemenitilnica I, vendar tu nastopajo določene težave. V plemenitilnici I so razpenjalni stroji ozko grlo v proizvodnji, apretiranje za plemenitilnico II pa predstavlja dodatno obremenitev. S tem je izključeno, da bi bila za plemenitilnico II izdelana kaka večja količina omenjenih artiklov.

Razvojni oddelek dela na razvoju novega tehnološkega postopka za permanentno apretiranje artikla 16, po katerem bi bili razpenjalni stroji razbremenjeni in bi bile tkanine deloma obdelane na monofazirnem stroju. Poleg tega predlagamo, da bi nekaj manj zahtevnih tkanin iz assortimenta plemenitilnice I apretirali v plemenitilnici II, s čimer bi delno razbremenili razpenjalne stroje za apretiranje art. 901. Vendar pri tem pripominjamo, da smo izdelali zasedenost strojev po planu za 1. 1966 in ugotovili, da je sušilno — razpenjalni stroj v plemenitilnici II, zaseden z ostalimi planskimi artikli v treh izmenah 258 dni od 264 dni, ki so na razpolago. Eventuelne usluge pri tem niso planirane.

Srečko Teran

COLOR — filmski saten, tkanina za ženske obleke — permanentna apretura

KORNAT — popelin (rolo) srebrna medalja

... in nekaj besed o paviljonu

18. januarja sem si ogledal sedem, predvsem v zgradbi, v kateri je razstavljalo svoje izdelke tudi naše podjetje.

Naš paviljon je stal na lepem mestu, bolj proti sredini dvorane in spredaj. Dobro sem si ga ogledal z vseh strani in moram reči, da mi je ugajal. Izdelan je bil v obliki parka. Nekoliko me je motila premočna ograja, predvsem pa črna barva podstavka, na katerem je bila skulptura ženske glave. Ta črna barva je razbijala vso homogenost paviljona — škoda!

Razstavljeni izdelki me niso ravno navdušili, razen karo-desena (v črno-rdeči barvi!) ki je bil res lep in modern. Slabo zanj je bilo to, da je bil razstavljen na bolj skritem mestu. Ta desen je bil tudi odlikovan z zlato medaljo.

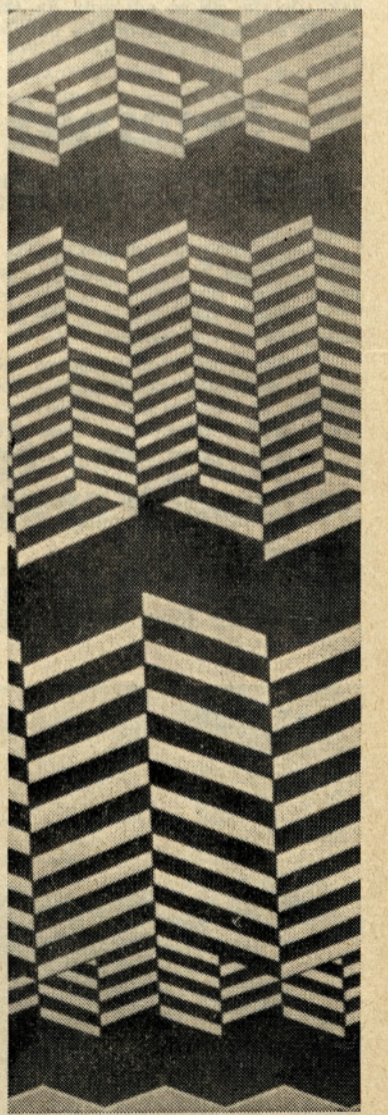
Mimogrede sem si ogledal še ostale paviljone. Od vseh v tej dvorani mi je najbolj ugajal paviljon Mariborske tekstilne tovarne — MTT. Mariborčani so razstavljali izredno lepe, živahne in peštre izdelke, od katerih mi je posebno ugajalo blago za pižame in za ženske obleke (verjetno saten). Nič čudnega ni, če je MTT dobila 15 medalj, naše podjetje pa 8.

Kot potrošniku mi je ugajal tudi način propagiranja izdelkov v tem paviljonu. Med razstavljenim blagom so namreč stale tudi lutke v oblekah in pižamah iz lastnih izdelkov. Tako si je potrošnik lahko predstavljal vrednost blaga oziroma, kaj vse in kako lepo se da iz njega narediti. Vse priznanje aranžerju!

17. januarja sem gledal na televiziji tudi reklamo o izdelkih našega podjetja. Reklama sicer ni bila slaba, slabo pa je bil izbran čas predvajanja. Mnogo večji učinek bi reklama imela naslednji večer, torej 18. I., ko je televizija prenašala reportažo o sejmju MODA — 66. V tej reportaži je zopet izstopala MTT z res učinkovitim stilom propagande. Naslednji večer je bilo v to reportažo vključeno tudi naše podjetje, vendar menim, da je bila ta reportaža najbolj učinkovita prav 18. januarja, torej takrat, ko so jo prikazali prvič. Takrat pa na žalost v njej ni bilo tudi naše reklame. Prebral sem še vse dnevne časopise in nikjer nisem opazil kaj pohvalnega o Tekstilindusu.

Lani smo se torej na sejmju brez dvoma bolj odrezali!

P. G.

CLAUDIA — filmski saten, zlata medalja

Beljenje bombaža v belilnici

Surova bombažna vlakna, ki jih v predilnicah predelujejo v prejo, vsebujejo dve vrsti nečistoče, in sicer:

a) ostanke plodov, listov in semen, ki se nahajajo med vlakni, b) vraščene nečistoče ali tako imenovane inkruste.

Z ostanke plodov, listov in semen se bombažna vlakna onečištujejo pri obiranju in egraniranju (odstranjevanje semen). Te nečistoče se tekom procesa delno odstranijo, delno pa se zdrobe v manjše delce in z vlakni zapredujejo v prejo ter močno otežujejo beljenje take preje ali izdelanega blaga.

Inkruste so nečistoče, ki so vraščene v bombažnih vlaknih, in sicer na površini ali pa v primarni celični steni vlaken, delno pa tudi v bližini lumena vlaken (beljakovine). Množina teh inkrustov je različna, pač odvisna od kvalitete in proveniencije (in od podnebja) bombažnih vlaken. Povprečno ima zračno suho vlakno sledečo sestavo (glej sliko 1):

celuloze	83,7%
hemiceluloze in pektinov	5,8%
beljakovin (proteinov)	1,5%
maščob in voskov	0,6%
pepela	1,6%
voda	6,8%

Bombažno vlakno je kemično celulozna molekula bruto formule $(C_6H_{10}O_5)_x$, polimerno zgrajena

iz dolge verige obročastih beta-glukoznih (glukopiranoznih) molekul, katerih število »x« imenujemo polimerizacijsko stopnjo, ki je pri bombažu od 2000—2500.

Strukturna formula celuloze po HAWORTHU (glej sliko 2).

Bombažno vlakno je grajeno iz ogromne množine teh polimernih nitkasti molekul celuloze, med katerimi pa delujejo tudi stranske molekularne sile, katere te molekule več ali manj prepletajo in v obliki mreže vežejo med seboj. Snopiče tako urejenih polimernih molekul celuloze imenujemo »kristalinična področja« ali »Micele«, med katerimi pa se nahajajo v vlaknu tudi več ali manj neurejena amorfnina področja ali intermicelarni prostori. Od menjave in razporeditve teh kristaliničnih in amornih področij celuloznih molekul v samem vlaknu zavise lastnosti bombažnih vlaken.

Hemiceluloza je polimerna spojina, katere verižne molekule so sestavljene ali iz glukoze ali iz drugih saharidov. Polimerizacijska stopnja teh molekul je majhna, vsled česar so hemiceluloze znatno manj odporne nasproti alkalijam in kislinam kot prava celuloza. Pri kuhanju z razredčenimi raztopinami alkalij se hemiceluloze kmalu raztope.

Pektini so po svoji kemični zgradbi slični polimernim molekulam celuloze in hemiceluloze. Pektini so daljše ali krajše mo-

lekule galakturanske kisline, v kateri so karboksilne skupine ali zaestrene z metilnim alkoholom ali pa so vezane na kalcij in magnezij. Pri kuhanju z žugom se estri umilijo ter nastanejo topni natrijevi pektinati. Na ta način pektine lahko odstranimo iz bombažnih vlaken.

Beljakovine so v vlaknih kot ostanki protoplazme v notranjosti oz. v lumenu vlaken. Kemično so sestavljene iz več ali manj dolgih polipeptidnih verig ter jih je možno s hidrolizo z alkalijami razgraditi v razne aminokisljine oz. njihove natrijeve soli, ki so v vodi topne.

Maščobe in voski so večinoma na površini vlaken in so vzrok njihove površinske hidrofobnosti. Sestavljene so iz mešanice estrov višje molekularnih ($C_{24} - 30$) maščobnih kislin z višje molekularnimi alkoholi. Tališče teh voskov leži v mejah od 70 — 75°C. Pri kuhanju vlaken v lužnih raztopinah se lahko umili približno 45 — 50% teh maščob, ostali neumiljeni del pa odstranimo le z emulgiranjem ali dispergiranjem.

Pepel vsebuje razne anorganske snovi. Po analitičnih podatkih je v njem največ K, Mg in Ca, kot anione pa vsebuje karbonate, sulfate, fosfate, kloride in silikate. Pri kuhanju v alkalnih raztopinah lahko te anorganske snovi v veliki meri odstranimo iz vlaken.

Obarvane snovi so naravna organska barvila v bombažnih vlaknih. Njihova kemična sestava še ni dovolj pojasnjena. Množina in karakter ter obarvanih snovi sta v veliki meri odvisna od proveniencije bombaža. Odstranitev obarvanih snovi je pogosto težavna in najboljši učinek dosežemo z razkrojem teh snovi z oksidacijskimi ali redukcijskimi sredstvi. Pri oksidiranju se odstranijo v molekulah teh organskih barvil dvoje vezi in barvila postanejo brezbarvna. Z nadaljnjim oksidiranjem do karbonskih kislin, se molekule teh snovi cepijo in postanejo topne v alkalnih raztopinah.

Kako in s kolikšnimi kemikalijami belimo bombaž?

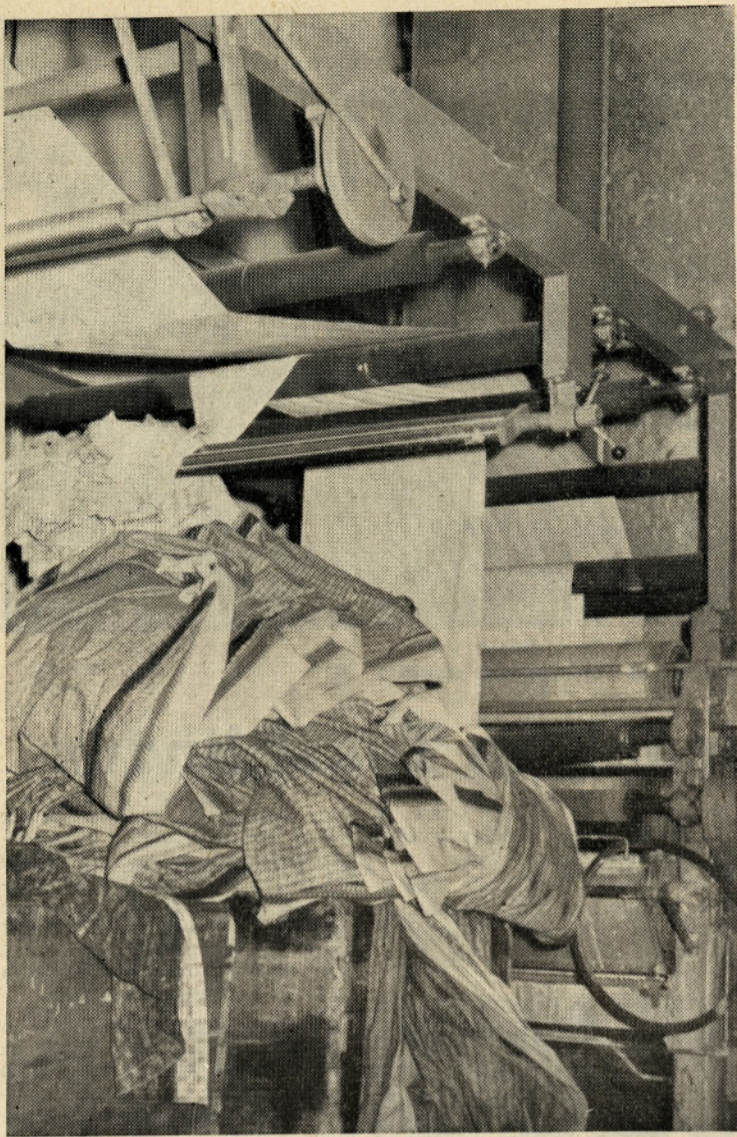
Beliti moramo tako, da čim hitreje in enostavneje dosežemo najboljši učinek beljenja. Pri tem moramo biti izredno pozorni, da ne pride do nezaželenih stranskih reakcij.

Z ozirom na pojave oksidacije in hidrolize, beljenja ne smemo vzeti kot enostaven tehnološki proces. Zaradi nepazljivega dela ali neurejenih pogojev, lahko pride pri samem beljenju do poškodb materiala. Te poškodbe so običajno kemične ali mehanske (oksidululoza, padec trdnosti, itd.). Efekt beljenja je torej v veliki meri odvisen od kvalitete in proveniencije bombaža, od pravičnega tehnološkega procesa, pravičnega delovanja strojne naprave in od ljudi, ki vodijo ta proces. Če želimo izvesti pravilno beljenje, moramo dobro poznati notranja dogajanja, zgradbo bombažnega vlakna, kemikalije, ki jih uporabljamo pri samem procesu ter njihovo delovanje ob različnih pogojih dela (temperatura, pritisk, itd.).

Na koncu naj še povem, da je beljenje kompleksen proces, ki ga strokovnjaki še vedno raziskujejo. Vsak, ki se ukvarja z beljenjem, mora biti vsaj strokovnjak - laik! Samo tisti, ki poznajo vse dogajanje pri beljenju vedo, kako pomembno je zadovoljivo poznati ta tehnološki proces.

(Več o beljenju pa prihodnjič!)

Ing. Majič Božidar

V plemenitilnici I

Uredništvu časopisa?

(Nadaljevanje z 2. strani)

77.440 m³ za popravilo predilniških zabojev, 26.938 m³ za razna mizarska in tesarska dela.

Vsi omenjeni podatki so dokumentirani z delovnimi nalogi. Mislim, da bi moral pisec članka za omenjene številke zabojarjem dati priznanje! Sicer pa tudi sam zagovarjam naslov članka in sicer že daljše obdobje.

Ivan Belehar

Pripis urednika:

Pisec članka »Varčevanje ne bi smeli zanemarjati« je izpustil važno pripombo, da veljajo opombe okrog razbijanja zabojev za obrat II. Pisec je bil priča takšnemu razbijanju in je ljudi tudi vprašal, zakaj tako delajo, pa so odvrnili, da zabojev ni možno ponovno uporabiti, kar je seveda zelo dvomljiv odgovor, ki drži ali pa tudi ne.

Urednik

Seminar v Bašlju

Občinski komite ZMS je povabil iz vsakega aktiva po dva člana na seminar, katerega cilj je bila izmenjava mnenja in izkušenj med aktivci.

Na tridnevem seminarju (25., 26. in 27. 12. 1965), ki je bil v okrevališču Rade Končar v Bašlju, smo zvedeli marsikaj, kar nam bo koristilo pri nadaljnjem delu v mladinski organizaciji.

Poslušali smo aktualne teme, in to: »Mladina danes«, »Svetovna situacija« in »Reforma«.

Po končanih predavanjih so bile daljše razprave.

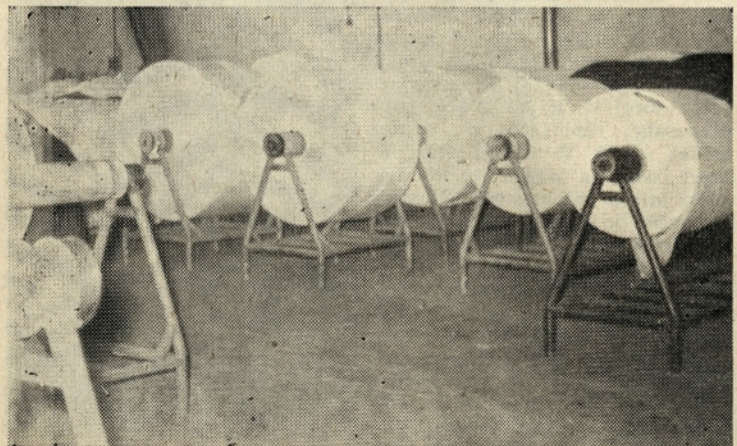
Na seminarju so določili naloge, katere bomo skušali uresničiti. Mislim, da nam bo najbolj uspelo na športnem področju. Organizirali bomo športna tekmovanja med aktivci. Delo smo si razdelili:

- januarja: streljanje — organizator Iskra, Standard, Tekstilindus
- februarja: plavanje — organizator Sava, IBI, Planika
- marca: smučanje — organizator TOSO, IBI, Standard
- aprila: šah in namizni tenis — organizator Sava, Iskra, TOSO, Tekstilindus

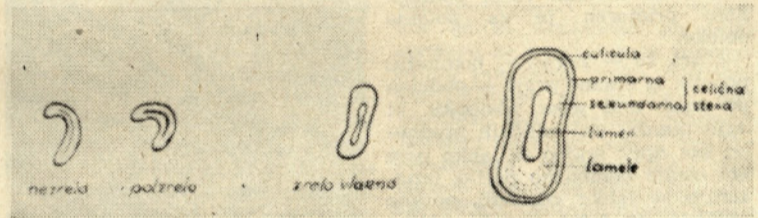
Nagrade tokrat ne bodo pokali, pač pa praktična darila.

Tudi v našem kolektivu je mnogo športnikov, ki bodo svoje sposobnosti lahko dokazali na teh tekmovanjih.

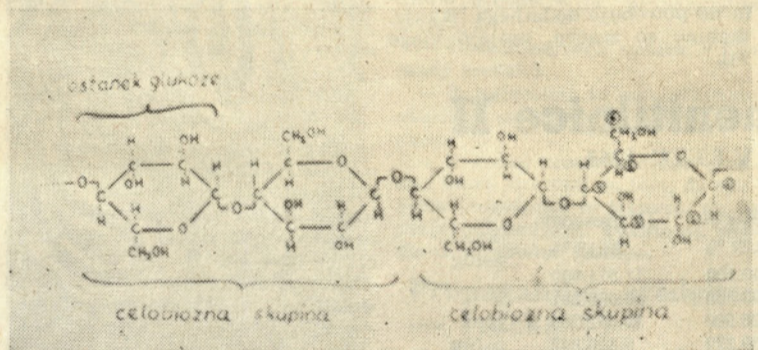
Marička

Bale surovega (beljenega) blaga čakajo na tiskanje

Slika 1 — Prerez zrna

Slika 2 — Haworthova formula

Zaključno posvetovanje tekstilcev

(Nadaljevanje s 1. strani)

zbornici, vendar doslej še ni ustrežne rešitve.

— Tekstilna industrija SRS zadržuje v predelavi sintetskih vlaken, kar slabi rentabilnost poslovanja in zavira boljši izvoz posebnih konfekcijskih proizvodov iz domačih tkanin. Zbornica naj skupno s Poslovnim združenjem tekstilne industrije navaja podjetja na večjo predelavo sintetične in instalacijo ustreznih naprav za barvanje sintetične (termosol), ki jih druge republike že imajo.

— Nerentabilnost izvoza tekstilne industrije povzroča v največji meri velik izvoz neobdelanih tkanin, katerih % se v skupnih količinah izvoženih tkanin letno občutno povečuje (npr. v letu 1961 — 47,4%, v letu 1964 — 72%).

Zbornica naj prouči skupno s PZ tekstilne industrije vzroke take strukture izvoza (gosp. instrumenti, carinska barica, izvozne licence, devizna sredstva itd.) in pomaga ostvariti pogoje za boljši strukturalni izvoz.

— Evidenca in kontrola cen često zavira proizvodnjo in pravočasno prodajo sezonskih in modnih artiklov. Prav tako ostvarja kontrola cen deficitarnost nekaterih artiklov, ki za proizvodnjo niso rentabilni.

Zbornica naj deluje na sproščevanju cen predvsem modnih artiklov, za katere naj formira cene tržišče.

— Znanstveno - raziskovalnemu delu in raziskavi tržišča bodo morale podjetja polagati v bodoče večji pomen in uvajati moderne tehnološke postopke.

Zbornica in Poslovno združenje naj na svojih sestankih tej problematiki posvečajo posebno pozornost.

— Zbornica in PZ tekstilne industrije naj v sodelovanju z gospodarskimi organizacijami izdelata program razvoja tekstilne industrije, ki naj bazira na realni osnovi v pogojih gospodarske reforme. (Vzeto iz zapisnika)

Sodeluj v Tekstilcu!

Kaj so in kakšne so tekstilne surovine?

(Dalje s 3. strani)

vosti najboljši bombaž na svetu je Sea Island (izg. si ajland), ki raste v Severni Ameriki v provinci Georgia. Ta vrsta bombaža ima do 56 mm dolga — izredno mehka in tenka vlakna z rumenkastim svilenim sijajem. Zaradi redkosti je zelo drag in se ga uporablja samo za predejenje najfinejših bombažnih niti, torej za drage tkanine.

Po kakovosti sledijo ruski in egiptovski mako (30 — 45 mm) ter srednje in južnoameriške vrste (25 — 38 mm). Najslabše so indijske vrste bombaža, ki imajo samo 18 — 26 mm dolga in hrpava vlakna. Naš jugoslovanski (makedonski) bombaž je kakovostno podoben ameriškem, vendar je nekoliko krajši in neenakomerniji. Vlakna dosežejo 22 — 26 milimetrov dolžine in so lepe bele barve.

Tkanine iz čistega bombaža se lahko perejo in barvajo. Iz bombažnega blaga izdelujemo spodnje perilo, letne ženske obleke, posteljino, robce, rute itd.

— LAN je bil poleg bombaža najvažnejša rastlinska tekstilna surovina. To dokazujejo tudi stare egiptovske mumije, ki so povite v lanene tkanine. Lan je dandanes vedno bolj redka tekstilna surovina, ker je pridobivanje lanih vlaken mnogo težje in zamudnejše kot obiranje bombažnih kosmičev. Danes se gojijo lan predvsem v severni Evropi (Sovjetska zveza, Belgija in Irska) in v Novi Zelandiji. Pri nas raste le še v hribovskih predelih po Dolenjskem, v Beli krajini, na Pohorju in na Koroškem.

Lan je enoletna rastlina, ki zraste do 1 m visoko in ima modre cvetove. Ko lanena rastlina odevete in rumeni, populijsko stebelca s korenino, jo posušijo, nato pa jo dalj časa rosijo na travniku ali močijo v stoječi vodi. Posušene bilke nato tarejo. Laneno predivo večkrat češejo, da nastanejo le dolga in tanka vlakna brez lesenih primesi. Lanena vlakna so sivkaste ali rjavkaste barve pa jih zato obelijo na soncu ali s klorom. Vlakna lana so zelo trdna in imajo lep sijaj. Tkanine iz lana so močne in hladne in zato priljubljene za poletno posteljino in tudi za spodnje perilo.

— KONOPLJA ima podobne lastnosti kot lan in jo uporabljajo za izdelavo vrvi in gasilskih cevi, pa tudi kot tesnilo pri vodovodnih napeljavah.

Manj pomembna rastlinska vlakna so:

— KOKOS, ki nam jih dajo kokosove palme. Ta rjavkasta debela vlakna so trdna, močna in dolga do 25 cm ter rastejo samo v tropskih predelih. Iz kokosovih vlaken izdelujejo trpežne embalažne in ladijske vrvi ter predpražnike.

— KAPOK: uporabljajo največ v tapetništvu.

— JUTO uporabljamo za tkanje cenejših preprog.

b) ŽIVALSKÉ VLAKNINE

— VOLNA. Živali, ki nam dajo volno, so: koze, ovce, velblodi in še druge. Najbolj razširjena živalska tekstilna vlaknina je ovčja volna. Največ ovc goje v Avstraliji, Argentini in Južni Afriki. V Evropi so ovce na Škotskem, v Spaniji, na Balkanu in še v nekaterih drugih deželah.

Žive ovce strižejo z ročnimi škarnjami ali s strižnim strojem, enkrat do dvakrat na leto. Dobljeno volno ene ovce imenujemo runo. Najboljša volna raste na plečih, ob rebrih in po bokih. Naravna barva je bela, rumenkasta ali črna. Vlakna so dolga do 50 cm, močna in prožna. Tkanine iz volne so tople in trpežne. Predena volna pride iz predilnic kot »česanka« ali »mikanka«. Iz česanke tkejo blago za lahke letne obleke, mikanko pa uporabljajo za tkanje težjih zim-

skih in športnih tkanin in pletenih (puloverji, jopice).

Poleg ovčje volne izkorišča tekstilna industrija tudi dlako domačih in azijskih koz ter velblodje kosmine, ki so zelo cenjena vlaknina za tkanje lahkih in toplih odej in ženskih plaščev in to v naravni svetlo ali temnorjavkasti barvi.

— KONJSKO ŽIMO potrebujejo za tkanje podlog in sitov. Iz odpadne žime polnijo žimnice.

NARAVNA SVILA je med živalskimi vlakninami najdragocnejša in najlepša tekstilna surovina, iz katere predejo najtanjša niti in tkejo najlažje tančice ter najfinejše brokate. Pridobivanje naravne svile poznajo Kitajci že 4000 let. Dolgo so čuvali način pridobivanja prave svile in pod smrtno kaznijo je bilo prepovedano izvažati metulja — sviloprejca — v druge dežele. Šele več stoletij kasneje se je pridobivanje prave svile razširilo na Japonsko in v Azijo. Še kasneje so pričeli gojiti pravo svilo tudi v Spaniji, Franciji in Italiji. (Pri nas gojitev prave svile ni pomembna).

Pravo svilo nam daje metulj sviloprejec. Njegove ličinke se hranijo z murvinimi listi in po enem mesecu se zabubijo v svilene kokone. S teh jajčastih zapredkov odvijajo tanke svilene niti in jih po več skupaj združujejo v močnejšo svileno prejo. Svilene niti so tanke, zelo trdne in prožne ter plemenitega sijaja. Posebnost za predivo in tkanine iz naravne svile je značilen šelest.

a) RUDNINSKÉ VLAKNINE

— AZBEST je vlaknata kamenina, ki se v vroči vodi zmehča, nakar jo z mehaničnimi napravami razvlaknejo in predejo kot druge vlaknine. Azbest kopičijo v Sibiriji, Kanadi, Italiji, Afriki in Indiji, v manjših količinah tudi v ČSSR, Madžarski in Nemčiji. Azbestna vlakna so 12 — 75 mm dolga, sive zelenkaste ali rjavkastolive barve in negorljiva. Ta lastnost je važna za izdelovanje za-

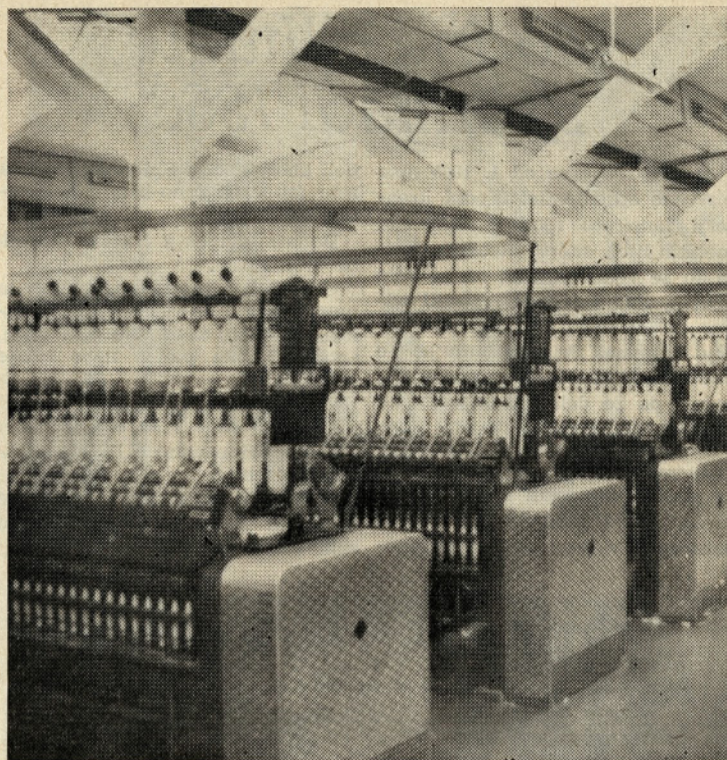
ščitnih oblek za gasilce, livarje, za gledališke zastore in podobno.

— STEKLASTA PREDIVA. Razžarjeno steklo se lahko izvleče v zelo tanke upogljive niti. 1 kg stekla da 5.000 km dolgo nit. Iz steklenega prediva spredene niti vtkejo v posebne tkanine za efektne večerne, gledališke in maškradne obleke. V večji meri pa uporabljajo steklasto predivo in vato za izolacijo cevodov, kotlov in drugo.

— KOVINSKÉ NITI so lahko iz plemenitih kovin (zlato, srebro) ali iz navadnih kovin (železo, baker, medenina). Te niti so okrogle žice ali zelo ozki in tanki pasovi, ki jih posukljane z drugimi niti uporabljajo kot posebni okras v nekaterh dragocenih in efektivnih tkaninah (brokati) in pri izdelavi umetnih vezenin (grbi, prapori). Iz kovinskih niti izdelujejo tudi mreže, vrvi in električne kable.

V prihodnji številki Tekstilca pa boste brali v nadaljevanju tega članka še o umetnih ali kemičnih vlakninah.

M. S. Pogled na prstančeve stroje v predilnici II

Ob prvi letošnji številki

(Dalje s 1. strani)

nekoliko bolje informirali svoje člane o teh rečeh v tovarniškem glasilu. VSI MI BI SE MORALI ZAVEDATI, DA JE ČASOPIS LAHKO ZELO UČINKOVITO IN PREPRICLJIVO SREDSTVO ZA OBLIKOVANJE MIŠLJENJA LJUDI. Pogosto pasivni odnos vodij strokovnih služb in strokovnjakov — to velja tudi že več let nazaj — do sodelovanja v časopisu je napčen in nerazumljiv. Zgodilo se je, da je urednik tudi večkrat prosil za važen in nujen članek pri raznih ljudeh v podjetju, vendar članka kljub vsemu ni dobil. Morda je delno vzrok te pasivnosti preobremenjenost posameznikov, vendar to ni opravičilo, ker dva članka na leto ni velika obremenitev. Za nekatere je morda vzrok tudi nizek honorar ali kaj povsem drugega.

Samoupravljanje je danes tudi v našem podjetju že tako daleč, da se ljudje zavedajo svojih pra-

vic, pa je zato praksa reševanja zadev med štirimi ali šestimi očmi že preživela in postaja nevzdržna. Naše samoupravljanje sicer še ima, kot vsaka novost v razvoju, svoje pomanjkljivosti, katere pa bi v precejšnji meri lahko uspešneje reševali z močnejšim in vsestranskim informiranjem. Vemo, da v podjetju ničesar ni možno ukreniti brez potrditve upravnega odbora ali centralnega delavskega sveta, vendar se lahko zgodi, da se odločitve samoupravnega organa ne ujemaajo z željo večine članov delovnega kolektiva. Predstavniki proizvajalcev v samoupravnih organih ne morejo zastopati mnenja ljudi, ki ga poprej niso slišali (manjka povezava) in so tako nenadoma postavljeni pred odločitev, da glasujejo le po svoji presoji. Kje je zapisano, da se le-ta ujema z mišljenjem večine članov kolektiva? Razumljivo je, da časopis ne sme biti nekaka prašnica ali tisti vogal, kjer se dobe klepetulje ipd. Razni nepomembni prepirlji ne spadajo vanj, dokler nimajo splošnega prizvoka.

Tekstilec je glasilo delovnega kolektiva Tekstilindusa in ima zato vsak član pravico v njem sodelovati in izraziti svoje mnenje oz. stališče, pa naj gre za izboljšanje določenih reči, za odpravljanje napak, ki se pojavljajo itd. Če je vsakemu časopisu dopustna dobronamerna kritika, mora biti tudi našemu, saj to jamči zakon o tisku. Kritika pa seveda ne sme škodovati kolektivu kot celoti. V tem pogledu je uredniški odbor pri svojem delu vseskozi pogrešal Pravidnik o poslovnih tajni podjet-

ja, ki žal še danes ni narejen, čeprav je bil ustrezen sklep že zdavnaj sprejet. Vsekakor bi bilo delo uredniškega odbora precej lažje, če bi se lahko oslanjal na tak pravilnik.

Pred nami je novo poslovno leto, polno novih nalog v okviru gospodarske reforme. Pogoji dela uredniškega odbora se morajo nujno izboljšati. Posamezne številke časopisa bodo morale redno izhajati! Za vse to bo potrebno pravočasno zbrati potrebni material. Krog sodelavcev oziroma dopisnikov bo nujno potrebno povečati. V vsaki ekonomski enoti bi morali izbrati enega člana, ki bi odgovarjal za obveščanje v tovarniškem glasilu! Isto velja tudi za samoupravne organe in družbenopolitične organizacije. Za vse te dopisnike bi uredniški odbor organiziral kratek seminar, da bi jih seznanil z načinom pisanja oziroma sodelovanja. Dosedanjo prakso, ko je moral ves material pripraviti samo urednik, dočim so sodelovali s prispevki vedno isti sodelavci, bi morali prekiniti. Predvsem pa pričakujemo v letošnjem letu večje sodelovanje strokovnih služb.

Se imam veliko želja, vendar mislim, da bo že to dovolj, če se bo povečal krog sodelavcev, ker bo prav to zelo olajšalo delo uredniškemu odboru in uredniku.

Jože Javornik
predsednik uredniškega odbora

O 10. SEJI CDS

(Nadaljevanje s 1. strani)

uspešno delo še nekaj strokovnjakov. Marca meseca bo zasedba kompletna, pa bodo lahko začeli tudi v tej smeri uspešno delati.

Trenutno ima PZ 36 članov, glavni direktor pa je postal Dušan Horjak. V letu 1965 je imelo Poslovno združenje okrog 20 milijard brutoprodukta. Ustvarilo je 2,471.000 prometa v dolarjih. Izvoz je šel preko PZ v 16 držav, od tega največji odstotek (48) v Zahadno Nemčijo, nekoliko manj v Grčijo, Italijo itd. Za naše podjetje je PZ izvozilo 16,45 odstotka, od prej omenjenega zneska v dolarjih.

Glede uvoza je stanje naslednje: doslej je PZ uvažalo predvsem osnovne surovine in nekaj malega barv in kemikalij, v bodoče pa bo uvažalo tudi večje količine barve in kemikalije, pripravljaja pa se še na uvoz strojne opreme in utenzilij.

(Več o PZ pa boste brali v prihodnjih številkah)

Poročilo koordinacijske komisije je razložil članom CDS tovariš Peter Tulipan, ki je dejal:

»Razpoložljiva sredstva za osebne dohodke, ki znašajo okrog 4 odstotka mase za osebne dohodke podjetja, je bilo treba razdeliti v smislu sklepa CDS, da se popravijo nesorazmerja v razponih in druge nepravilnosti v e.e. Da bi se ta delitev izvedla kar najbolje, so bili postavljeni kriteriji, na osnovi katerih so obratne komisije za OD izdelale predloge. Te predloge so obravnavali in potrdili obratni delavski sveti ekonomskih enot, medtem ko je koordinacijska komisija posamezne predloge koordinirala. Sporno ostane samo nekaj delovnih mest v tkalnici II, eno v predilnici II in eno v vzdrževalnih obratih. Te zadeve mora rešiti CDS.«

Tovariš Tulipan je še poudaril, da mora predloge ODS potrditi CDS.

Na željo članov CDS je tov. Tulipan prebral vse tiste spremembe, ki so člane zanimale. Brez težav so bili tudi rešeni problemi za delovna mesta v predilnici II in v tkalnici II, okrog delovnega mesta vodje mazalne službe pa se je razvila ostra debata, kateri je sledil sklep CDS.

CDS je sprejel tudi sklep o obračunovalkah v osnovnih in ostalih enotah, in sicer, da se te obračunovalke veže samo na čisti akord, torej ne tudi akord kvalitete. Razlike v osebnih dohodkih tako ne bodo velike, temveč minimalne.

Če kdo od članov kolektiva želi, da v časopisu objavimo še kakšno pojasnilo okrog te delitve, potem naj pošlje vprašanje v uredništvo, vendar s podpisom.

Peter Gunčar

Letna izvršitev osn. plana in podatki za mesec december

(Dalje z 2. strani)

Po planu podjetja:	Letni plan	izvršitev v % izvršitev	
\$	direkt. in ind. izvoz	\$	
1.800.000	direktni izvoz	1.970.650 109,5	
400.000	indirektni izvoz	213.218 71,0	
2.200.000	skupaj	2.183.868 99,4	
Po zadolžitvi Jugobanke:	Letni plan	izvršitev v % izvršitev	
\$	1.700.000	direktni izvoz	1.970.650 115,9
300.000	indirektni izvoz	213.218 71,0	
2.000.000	skupaj	2.183.868 109,1	

Če upoštevamo še izvenplanski izvoz, potem znaša izvršitev izvoza napram osnovnemu planu podjetja 118%.

Glede na podatke je potekal izvoz zadovoljivo, kar seveda ni moč reči o prodaji na domačem tržišču. V poročilu so bili navedeni vzroki — kvaliteta in viški —

vendar sami besedici ne povesta dovolj. Zaradi tega bi bilo pravilno, da pripravi komercialni sektor do naslednje številke Tekstilca širšo pojasnitev o vseh problemih, s katerimi se je morala prodajna služba boriti v letu 1965 in zaradi katerih plan prodaje ni bil izpolnjen. P.G.

Prispevajte v Tekstilca!

Modne silhuete spomladi 1966

Modne linije se od 1. 1965 niso bistveno spremenile. Modni kreatorji lansirajo modele ozkih in mehkih linij, skoraj otroških. Krila so še vedno kratka oz. so zelo kratka, nad koljeni. Ovratniki odstopajo od vratu, nekateri poudarjajo ramena. Pri kostimih so še vedno moderne kratke jopice, nekateri pa že delajo kompromisno dolžino med sedanjo dolžino jopice in tuniko. Močno se uveljavlja zvončasti kroj pri oblekah, krilih in plaščih. Materiali so porozni in mehki; zelo moderen je vzorec šahovnice v črno-beli in marine-

beli kombinaciji. Sploh pa je letos zelo moderna črno-bela kombinacija. MaK

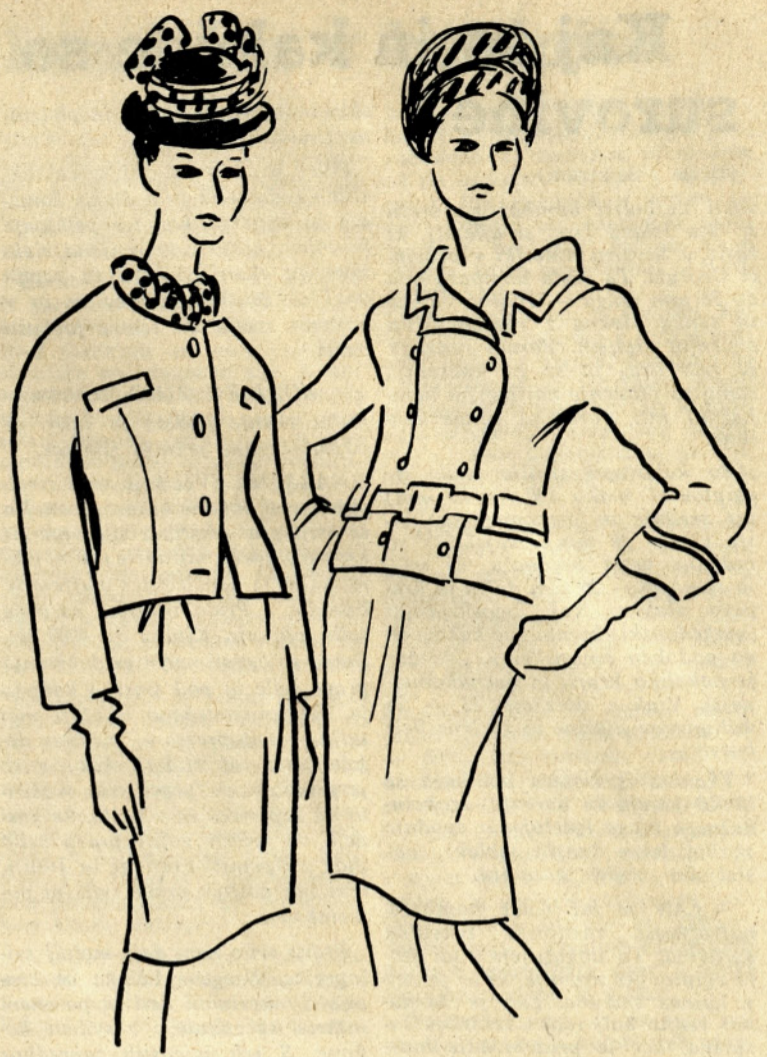
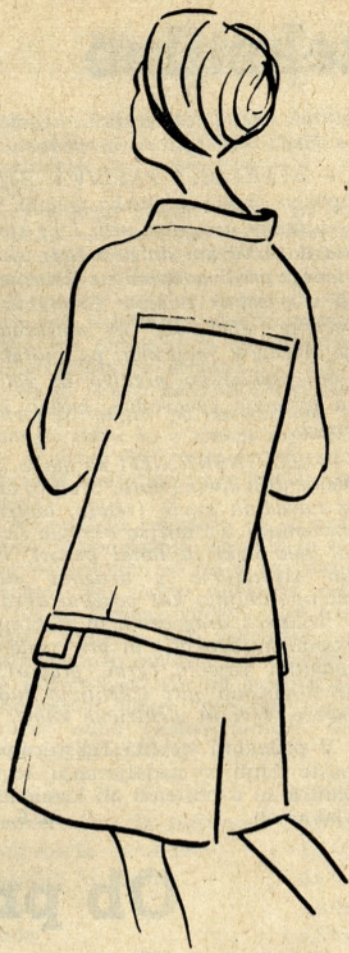
Dodatni stavek k članku — Modne silhuete...

Odstavek o modnih silhuetah se nanaša samo na risbe. Otroške obleke so vzete iz inozemskih revij, spodnja slika pa iz naše revije MANEKEN.

NASVETI

Kako pripravimo KIT za nekatere potrebe?

Steklarski kit sestoji iz plavljenе krede in lanenega firneža, ki ju zgnemo v pasto.

Lesni kit za zakitanje špranj v kamnu in lesu dobimo takole: zmešamo 15 delov apnenega hidrata s 4 deli kazeina in vode v močnik, v katerega nato zmešamo še pesek.

Kit za vodovodne cevi: a) sestoji iz po 10 delov kolofonije in žganega apna, ki jih stalimo skupaj s 3 deli lanenega firneža, v katerega vgnemo polagoma 10 delov bombaža; b) 12 delov cementa, 4 dele bazičnega svinčenege karbonata ter po 1 del svinčene glajenke in kolofonije fino zmeljemo v prah in zgnemo z lanenim oljem. Sveže pripravljeno maso vtisnemo v špranje.

Kit za razpoke v zidu okoli kotla: vzamemo lesni pepel, pesek in ilovico ter vse zgnemo z vodo v testo.

Na sliki imate štiri enostavne obleke, primerne za vaše hčerke, vsako izmed teh boste lahko naredile iz našega blaga, saj imamo dovolj ustreznih desenov

Kotiček za moške

Kako bo letos izhajal Tekstilec

Nekaj važnih podataka
Vse tiste člane kolektiva, ki so sodelovali v Tekstilcu in tiste, ki mislijo sodelovati v tem letu, obveščamo, do bo Tekstilec izhajal vsak četrti teden, in sicer:

2. številka — 23. februarja
3. številka — 23. marca
4. številka — 27. aprila (1 teden pozneje zaradi praznika!)
5. številka — 18. maja
6. številka — 15. junija

7. številka — 13. julija
8. številka — 10. avgusta
9. številka — 7. septembra
10. številka — 5. oktobra
11. številka — 2. novembra
12. številka — 28. novembra
13. številka — 28. decembra

Kolikor ne bo resnih zaprek, bo list izšel točno v navedenih dneh, pa zato prosimo vse sodelavce, da pravočasno oddajo svoje prispevke. Ker moramo gradivo za bodočo številko oddati 12 dni pred izidom lista, moramo dobiti prispevke vsaj 7 dni pred oddajo gradiva v tiskarno. Pozneje oddane prispevke bomo morali preložiti za naslednjo številko Tekstila.

ROKI ZA GRADIVO (prispevke) so torej naslednji: 4. februar, 4. marec, 8. april, 29. april, 27. maj, 24. junij, 22. julij, 19. avgust, 16. september, 14. oktober, 11. november in 9. december!

Glede vsebine prispevkov velja naslednje: uredniški odbor ima pravico, da prispevek vsebinsko spremeni, če le-ta ne odgovarja predpisom, po katerih uredniški odbor odobrava gradivo za tisk. Kolikor pisec članka želi, da se njegov prispevek objavi brez sprememb, naj to napiše na poseben listek, katerega naj pošlje v uredništvo skupno s prispevkom. Če bo uredniški odbor smatral, da članek ni primeren za objavo, ga bo dal v potrditev ali v zavrnitev upravnemu odboru podjetja. V primeru, če bo prispevek zavržen, bo pisec dobil pismeno obvestilo in obrazložitev.

Honorarje za prispevke bomo verjetno zvišali, dotlej pa velja cenik iz leta 1965. Ker v Tekstilcu smejo sodelovati tudi tisti, ki niso člani Tekstilindusa sporočamo, da jim honorar smemo izplačati samo preko njihovega žiro računa, pa naj zato k prispevku dodajo številko le-tega.

Uredništvo

VAŽNO OBVESTILO

Kadrovsko-socialni sektor obvešča tiste člane kolektiva, ki imajo priznano udeležbo v NOV pred 9. 9. 1943, da imajo pravico do **DO DATKA ZA BORCE** (Ur. list SFRJ št. 52/64 in Ur. list SRS št. 10/65), če izpolnjujejo naslednje pogoje:

1. Da so vstopili v NOV pred 9. 9. 1943.

2. Da imajo priznano dvojno štetje delovne dobe pred 9. 9. 1943.

3. Da imajo najmanj 15 let pokojninske dobe in od tega najmanj 10 let zavarovalne dobe po predpisih o socialnem zavarovanju.

4. Da je njihov osebni dohodek manjši od 68.000 starih dinarjev mesečno.

Vse tiste, ki izpolnjujejo navedene pogoje in še nimajo urejene pravice do dodatka za borce prosimo, da se javijo v kadrovskem sektorju ali pa v izplačilnem oddelku pri tovarišici Fanči Knez, kjer bodo dobili navodila.

Izžrebani so bili:

NOVOLETNE NAGRADE ZA SLIKOVNO KRIZANKO

5000 din (starih) — Milan Sagan, tkalnica I
3000 din — Marija Novak, adj. st. I

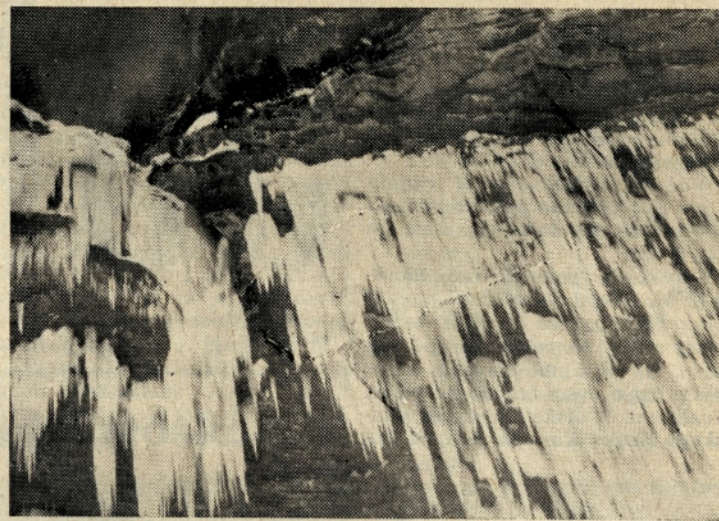
Po 1000 din prejmejo: Vida Žumer — uprava, Pavla Berglez — obrat II, Vladimir Jan — Zupančičeva 33, Edo Lozar — Šempeterska 30, Režka Mihelič — kosmatilnica v obratu II, Milka Stare — faktorni, Adolf Grošel — vzdrževalni obrat II, Valjavec Venčeslava — uprava
(Nagrade bodo izplačane 15. februarja!)

ŠPORTNIKI POZOR!

Pred svetovnim prvenstvom bodo na Jesenicah še prijateljske tekme, in to:

27. februarja: Anglija : Kranjska gora
28. februarja: Kanada : Jesenice

1. marca: ZDA : Jugoslavija

Slap Peričnik v zimskih dneh

ZAHVALE

Za novoletno darilo in za denarno pomoč se kolektivu lepo zahvaljuje Ema Velikanje. Ema je pred boleznijo delala v ekspeditu tkalnice I.

Plemenitnici I se lepo zahvaljujem za novoletno darilo, članom ekonomske enote gravura pa za darilo, ki so mi ga dali ob odhodu v pokoj.

Avgust Čotar

EKONOMSKI ENOTI TKALNICA I

Zahvaljujem se vsem članom ekonomske enote tkalnica I za novoletne čestitke in darilo.

Obenem sa zahvaljujem tudi tistim članom, ki so me obiskali na domu in mi te čestitke ter darilo izročili.

Tilka Hribar

Lepo se zahvaljujem sindikalni podružnici iz obrata II za obisk v bolnišnici, še posebej pa za darilo.

Stefka Peternel adj. st. I

Toplo se zahvaljujem kolektivu Tekstilindusa, posebno pa strokovnemu osebju konfekcije Triglav, za razumevanje in za rešitev moje prošnje.

Marija Šešef

Ob tragični smrti naše drage hčerke SONJE ŠTUPNIKAR se iskreno zahvaljujemo kadrovskemu in adj. st. oddelku za venco in vsem tistim članom kolektiva, ki so šli za pogrebom.

Družina Štupnikar

Novoletne čestitke

Ker smo dobili nekatere čestitke od vojakov prepozno, da bi jih objavili v novoletni številki, jih objavljamo danes. Poslali so jih naslednji vojaki:

Stane Mavec, KVO - 3/VE - 3, Split;

Ahačić Franc, V. P. 2832/11, Delnice — Hrvatska

OBVESTILO

Društvo ljudske tehnike »Tekstilindus« v Kranju obvešča vse zainteresirane, da bo prodalo osebni avtomobil znamke OPEL REKORD na LICITACIJI, ki bo 4. februarja 1966, ob 15. uri v restavraciji delavskega doma »Tekstilindus« v Strazišču.

Predsednik DLT - E. V.

POZOR!

SPOROČILO KOMISIJE ZA OCENJEVANJE PREDLOGOV »AKCIJA: PREDLAGAM«

Kljub obljubi, da bomo že v tej številki časopisa objavili prve rezultate naše akcije, nam to do roka, v katerem je potrebno rokopiese oddati v tiskarno, ni uspelo.

Do sedaj je prejela Komisija 4 predloge in jih je že deloma proučila. Ker pa so bili člani komisije v času okrog novega leta zelo zaposleni z letno inventuro, komisija ni mogla določiti dokončnega stališča o posameznih predlogih.

Poleg tega je komisija čakala do zadnjega na še več predlogov, žal pa je odziv na akcijo do sedaj zelo pičel.

Ponovno vabimo člane kolektiva, naj pošljejo svoje predloge. V s a k predlog je dobrodošel!

Komisija

Žena, družina in dom

Pregovor, ki pravi, da podpira žena tri vogale hiše, mož pa samo enega, ni nastal kar čez noč oziroma brez osnove. Seveda pa je treba pri njem upoštevati, da velja to samo za pravo ženo, ki združuje v sebi pravzaprav tri različne ženske lastnosti, in to: je ljubeča mati, dobra žena in pametna ljubica. Če ženska to zmore, potem o njej lahko rečemo, da je skoraj popolna žena, ki ve, kaj hoče, ki to tudi doseže.

Dejstvo je, da je zakonsko življenje zahtevno, zapleteno in dostikrat težko, pa zato ni pametno in pravilno, če se poroče mladi ljudje, ki za zakon še niso zreli. V takem zakonu zakonca nista sposobna najti prave ali vsaj kompromisne poti k cilju, pa je rezultat kaj pogosto razdor v družini in končno tudi ločitev. Največkrat povzročiti razkol v zakonu prav ženska, ki ne zna biti prava žena. V nadaljevanju bom skušal to tudi dokazati.

Vzemimo, da se poroči dvajsetletno dekle. Kaj sploh lahko od nje pričakujemo? Kuhati zna le redko katera, prati in šivati še manj, zaradi enakopravnosti smatra, da je prav, če skrbi le zase, ostalo pa ni važno. Se na misel ji ne pride, da bi delala tako, kot je njena mati. Če gre mož lahko v kino, zakaj ne bi šla tudi ona, čeprav sama, če gre mož lahko na kvartanje, zakaj ne bi šla tudi sama na klepet, če mož lahko bere, zakaj ne bi tudi ona brala? Vse to je tudi res, vendar je tu še nekaj, kar je mnogo važnejše, kot zakonska enakopravnost: TU JE POJEM DRUŽINA, KI GA OBLIKUJE PREDVSEM ŽENA. Gola enakopravnost in pravilna oblika družinskega življenja pa ne gresta skupaj, v nobenem primeru ne! Takoj na začetku zakona se mora žena zato odločiti: če želi živeti moderno družinsko življenje kot enakopravna partnerka, potem naj računa z dejstvom, da bo to drago življenje, brez potrebne topline in družinske sreče; če želi imeti pravi dom, potem bodo potrebne tudi žrtve. Brez njih gre le redko kdaj! Sicer je pa tako: če je žena zrela, pametna in preudarna, potem bo uspela tudi brez večjih žrtv.

Prav zato bi bilo prav, če bi se ženske odločile za zakon nekje med štiriindvajsetim in tridesetim letom starosti. Verjetno se nekatere ne bodo strinjale z mojim mnenjem, češ: »Danes ni več tako, kot je bilo včasih. Sedaj smo enakopravne, to je za nas velika pridobitev, ki je ne bomo kar tako izpustile iz rok! Smešno je tisto o družinski sreči, toploti doma itd.«

Trdim, da je takšno mnenje nepravilno. Nekeč, danes in tudi v bodoče bo ostala družina eden najmočnejših stebrov družbe, ki bo oblikovala in določala njeno vrednost. Brez zdravih družin ne bo zdravih potomcev, brez njih tudi ne zdrave in močne družbe.

Družinsko življenje torej ni zgolj oblika življenja, ki naj nudi za-

dovoljstvo zakoncema, temveč mnogo, mnogo več, vendar bi povedal le dve bistveni nalogi: UREJENO DRUŽINSKO ŽIVLJENJE OMOGOČA ZAKONCEMA (predvsem možkemu!), DA SE SPROSTI IN NABERE MOCI ZA IZVRŠEVANJE SVOJIH OBVEZNO- STI DO DRUŽBE, UREJENO DRUŽINSKO ŽIVLJENJE PA SU TUDI TISTA RODOVITNA TLA, NA KATERIH BO ZRASLA NOVA GENERACIJA. Ker pa vsaka stvar, ki raste, zahteva nego, toploto in nadzor, je razumljivo, da zahteva vse to tudi otrok. NAVIDEZNA ZAKONSKA ENAKOPRAVNOST, PREPIRI IN KONČNO SE LOČITVE, PA VSE TO ONEMOGOČAJO.

Ce kdo, potem je žena tista, ki se mora zavedati teh pozitivnih in negativnih dejstev v zakonu, katere tudi sama izbira, če je dovolj pametna in vsaj malo preračunljiva.

Smešna je med drugim trditev žena, da morajo vsa opravila narediti same, da so sužnje, da nimajo nič od življenja. Res je, da žive takšno življenje tiste žene, ki se jim ne zdi vredno delati s pametjo in preudarkom, ki se niti malo ne trudijo, vzgajati ne samo otroke, temveč tudi svojega moža. Vsak moški je namreč zelo dovzeten za nežno in pametno besedo, vsak je tudi pripravljen pomagati, če ga žena zna do tega pripraviti. Tarnanje, grožnje, trma, kaprici in druge neprimerne zvijače in načini, pa pri moškem običajno nanele na močan odpor, pa so problemi in težave tu, kar je tudi razumljivo, ker, kljub enakopravnosti in kljub današnjemu času in današnjim navedam, moški še vedno nosimo v sebi prepričanje, da smo družinski poglavarji, da je naše mnenje merodajno, da mora žena ubogati. Pametna žena to niti ne zanika, temveč uporabi, seveda s pravilno taktiko, v svojo korist in namen. Če je še malce pregnana, potem ji to v polni meri uspe, pa gre končno vse po njeni volji, pri tem pa je mož še vedno glavar v družini, ohrani avtoriteto pri otrocih in navzven, je zadovoljen in tudi srečen, žena pa tudi. Da je to prava taktika dokazujejo nešteti primeri v vsakdanjem življenju, dokazujejo pa tudi razni zgodovinski dogodki, v katerih so, na videz nepomembne ženske, odločale o državnih poslih in o usodi narodov.

Dolgoletno tradicijo v pogledu mesta, ki pripada ženi v družini, ni moč menjati kar čez noč niti na lep niti na grd način. Morda to tudi ne bo potrebno in zaželeno, če hočemo ohraniti zdrav in dober naraščaj, naše potomce. Potrebno pa bo začeti proučevati tudi družinska vprašanja in probleme, ker vse kaže, da počasi nazaduje tista oblika družinskega življenja, ki je doslej dajala družbi predvsem dvoje: SREČNE IN KORISTNE ZAKONCE IN ZDRAV TER PRAVILNO VZGOJEN MLADI ROD.

P. G.

Vtisi o prijateljskem mestu OLDHAM

Najsevernejše mesto, ki smo si dila po trgovinah v Edinburgu, ga ogledali, je bilo škotsko mesto Edinburg, mesto trdnjav, gradov in festivalov.

Vožnja iz Oldhama je trajala 9 ur. Kar prijetno smo se počutili v »našem« avtobusu, ko smo se vozili tja.

Škotska je podobna naši Sloveniji. Medtem ko smo prej povsod pogrešali gozdove in višje hribe, torej nekaj domačega, smo tu to našli. Na obsežnih pašnikih so se pasle trope ovac. Le kdo ne pozna kvalitetne škotske volne in škotskega blaga? Ko sem kasneje ho-

neprestano »šklocali« kot bi vedeli, da naslednji dan ne bo več tako lep.

Po vsej deželi in v najmanjših mestih, vidiš lepo urejene parke. V večjih mestih pa so še številnejši. Na glavni ulici Princes Street, je v parku ura z rimskimi številkami iz raznobarnih rož. Pa ne stoji: točen čas kaže. Cvetje, ki je lepo urejeno, daje mestu še lepši videz. Vzdož Princes Streeta so med cvetjem fontane, ki zvečer s svojimi raznobarnimi curki vabijo sprehajalce.

Omenila sem že, da je Edinburg mesto trdnjav in gradov. Prvi, ki je zgradil mesto, je bil saksonski kralj Edwin. V 10. stoletju so ga zavzeli Skoti, v 16. stoletju pa so ga Angleži požgali do temeljev. Današnji stari del mesta je zgrajen v 16. stoletju. V njegovih slikovitih in ozkih ulicah so ohranjene še mnoge hiše iz 16. stoletja, od katerih imajo nekatere 10 do 12 nadstropij. Najlepši v starem delu mesta je grad Edinburg Castle, kateri je v toku časa doživel mnoge prezidave in dozidave. Ko se popneš na obzidje, ki ga krasi še mnogi topovi, imaš lep razgled na mesto. Dvonadstropni avtobusi in osebni avtomobili so kakor mravlje, ki drse po širokih črtah. Grad je zelo dobro ohranjen. Ogledali smo si tudi zakladnico, vojaško orožje in grobnico žrtev iz I. svetovne vojne.

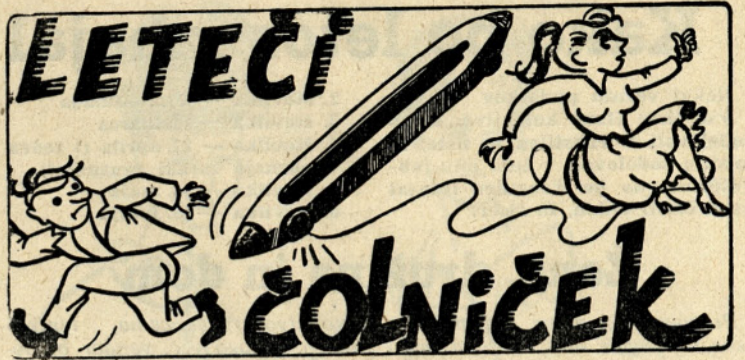
Zelo lepa je tudi katedrala St. Giles iz 14. stoletja, ki so jo gradili skoraj dve stoletji. Bogato okrašen prezbitერიj je lep primer angleške arhitekture iz 15. stoletja. Kapela, ki je bila namenjena škotski visoki družbi, je ena sama čipka. Gotsko oblikovane klopi so mojstrsko rezljane. Po stenah vise grbi škotskih zaslužnih ljudi.

Kadar pride kraljica na Skotško, stanuje v palači Holyrood. Ko smo stopali po mogočnih dvoranah in sobah, smo videli nele dragoceno zbirko slik, med katerimi so originali Van Dycka, Jacoba Diveđe, Van Somra in drugih, temveč tudi čudovito pohištvo, Kristalni lustri, klavir iz 1736. leta, pa imajo tudi precejšnjo vrednost. Zelo dragocena je 350 let stara ura, ki še vedno točno kaže dneve in čas.

To skoraj polmilijonsko mesto ima mnogo galerij in muzejev. Zal, da smo imeli premalo časa, da bi si ogledali vsaj nacionalno škotsko galerijo in mestni muzej. Galerije imajo precejšnjo vrednost. Skoti so zelo ponosni na svojo deželo. Gorje, če mu rečeš, da je Anglež. Ko mi je pisala prijateljica, hčerka angleškega vodja mladine Miss Watt, mi je napisala »tvoja škotska prijateljica«, čeprav je samo oče Skot, žive pa v Oldhamu.

Dalje prihodnjič

Marička

Smo 18. januarja. Ura je 9. Cesto znotraj podjetja pa še vedno pokriva čez noč zapadel sneg. Zjutraj, ko so člani kolektiva prihajali na delo, je bila v obratu I le ozka gaz tja do predilnice. Marsikdo je moral zagaziti, če se je hotel ogniti nasproti prihajajočim.

Je tako pravilno? Zakaj le imamo plug v podjetju? Bajе so hoteli pluziti, pa ni bilo nafte. Mar ni to gola malomarnost, če tovarnjak zjutraj nima nafte, ko bi vendar moral biti pripravljen za izvrševanje vsakodnevnih prevozov? Tudi utripajoče lučke še vedno ni, čeprav bi jo že zdavnaj morali imeti, ker jo predpisi zahtevajo. Sele danes je bajе prišla v nabavo ustrezna naročilnica. KDO JE ZA TAKŠNO MALOMARNOST ODGOVOREN? Upam, da se ne bo pojavil krivec in zahteval, da bi ga o tem moral povprašati, predno sem zadevo objavil.

Tisti, ki hodite na malico v restavracijo v obratu I veste, da je hladna, kot ledenica. Vse kaže, da je to postranska reč, če morajo člani v njej prezebat. Po mojem mišljenju pa le ni tako vseeno in nepomembno! Sicer pa potem ne razumem, zakaj so v restavraciji montirani toplotni grelci (radiatorji), če so tam brez vrednosti.

Bajе imajo te dni komisije za OD ekonomskih enot in glavna koordinacijska komisija kar težko delo, ko morajo tistih nekaj razpoložljivih točk lepo objektivno in pravično dodeliti tistim, ki so bili doslej prikrajšani. Če bodo dobili dodatne točke res ta-pravi, potem bo vse v redu!

Nekateri člani zadnje mesece zelo radi dokazujejo in zatrjujejo, da je ta ali on član v tej ali oni ekonomski enoti odveč in nepotreben. Res dvomim, če je tak način pravilen in human, ker take govornice zelo kvarno vplivajo na vse tiste, ki čutijo, da so tu miš-

ljeni kot odvečni. Dvomim, da ima kdorkoli v podjetju pravico tako govoriti, dokler ni bilo takšno mnenje sprejeto na samoupravnih organih. S takim besedičenjem mečejo omenjeni ljudje samo slabo luč na vse tiste, ki so naredili sedanji razpored delovnih mest v podjetju in na člane CDS, ki so to razporeditev potrdili. Sicer pa ne vem, kaj imajo od tega, skromno rečeno: netovariškega načina?

Ko sem pregledoval dosežke posameznih enot v mesecu decembru, se mi je oko ustavilo na plemenitilnici I. Zadnje mesece je ta enota preživljala kar hude čase. Vse kaže, da je resnična trditve tistih, ki pravijo, da delo v tej enoti ne poteka normalno samo takrat, ko delajo izvozne izdelke. Verjetno to drži, saj tako pravijo tudi decembrski dosežki. Če pa je to res, potem verjetno ne leži vsa krivda za dosedanje težave v plemenitilnici, temveč tudi še kje drugje. Upajmo, da se bodo razmere že v bližnji bodočnosti bistveno popravile, kar bo v veliko korist enote in kolektiva. V nasprotnem primeru pa bo potrebno poiskati krivce in jih kaznovati.

Dedku Mrazu se pa res splača priporočiti, saj smo v upravi takoj dobili toaletni papir. Tako bo kopijski papir v prihodnje lahko služil svojemu namenu. Čudno, kako včasih že želja povzroči akcijo, včasih pa tega ne dosežejo niti ukrepi niti predpisi niti kazni.

Varčevati pa pri nas res ne znamo. V mislih imam člane uprave. V poslopju, kjer je tajništvo in ostali sektorji, gorijo luči na hodnikih kar ves dan, čeprav je tudi brez njih dovolj svetlo. Res je, da ne plačuje porabo elektrike nihče osebno, pa jo vendar plačujemo vsi. Malo varčevanja zato res ne bo škodilo. Isto velja tudi za stranišče, kjer so običajno prižgane vse žarnice. L. C.

POPRAVEK

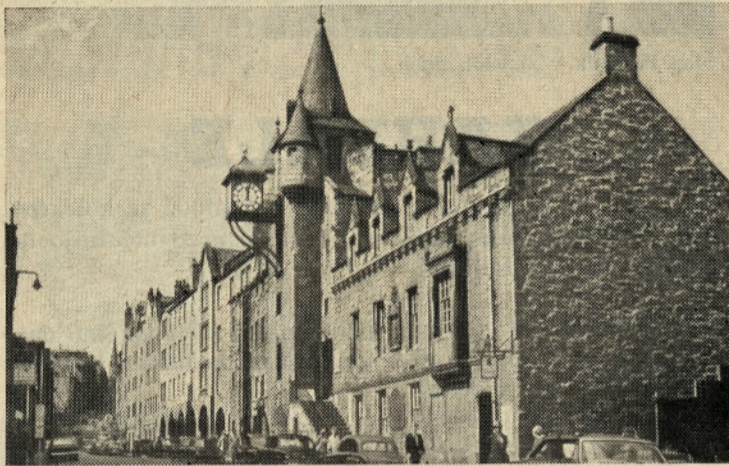
V prejšnji številki »Tekstilca« nam je v rubriki Ali poznate prometne predpise zagodel tiskarski škrat, ali pa smo pri korekturi prezrli napako, ki je take narave, da jo moramo popraviti.

V pojasnilu o izračunavanju poti, ki jo prevozi avtomobil pri hitrosti 72 km na uro in reakcijski sposobnosti 0,8 sekunde, se pravilen račun glasi

$$\frac{72.000 \text{ metrov}}{3.600 \text{ sekund}} = 20 \text{ metrov na sekundo (itd.)}$$

Prepričani smo, da so bralci sami ugotovili to napako, toda za voljo reda jo tudi mi popravljamo.

UREDNIŠTVO

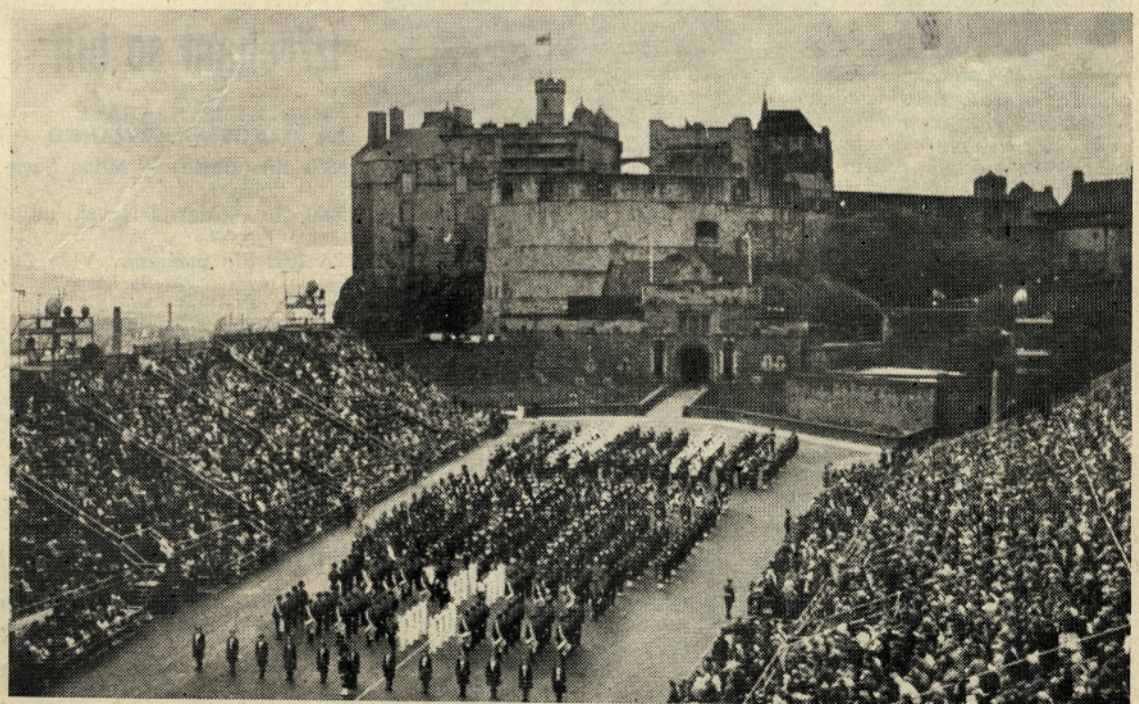
Značilna škotska hiša

Palača Holyrood — The Palace of Holyrood house

Škotski godec z nacionalnim instrumentom

Edinburški grad — Edinburg Castle